

ДЖУС О.В.

ОСОБЛИВОСТІ ПІДГОТОВКИ СТУДЕНТІВ
ДО ПРОХОДЖЕННЯ ЛІТНЬОЇ ВИРОБНИЧОЇ
ПЕДАГОГІЧНОЇ ПРАКТИКИ В
ДП «УКРАЇНСЬКИЙ ДИТЯЧИЙ ЦЕНТР
«МОЛОДА ГВАРДІЯ»

Міністерство освіти і науки України
ДВНЗ «Прикарпатський національний університет
імені Василя Стефаника»
Педагогічний інститут
Кафедра педагогіки імені Богдана Ступарика

ДЖУС О.В.

**ОСОБЛИВОСТІ ПІДГОТОВКИ СТУДЕНТІВ
ДО ПРОХОДЖЕННЯ
ЛІТНЬОЇ ВИРОБНИЧОЇ ПЕДАГОГІЧНОЇ
ПРАКТИКИ В ДП «УКРАЇНСЬКИЙ
ДИТЯЧИЙ ЦЕНТР «МОЛОДА ГВАРДІЯ»**

Івано-Франківськ
«НАІР»
2016

УДК 378.147.88: 371.38

ББК 74.580.266.2

Д 42

Друкується за рішенням науково-методичної ради
Педагогічного інституту
ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя
Стефаника» (протокол № 9 від 18 червня 2016 року)

Рецензенти:

Рега О.С. – кандидат педагогічних наук, доцент, директор
Педагогічного інституту ДВНЗ «Прикарпатський національний
університет імені Василя Стефаника»;

Бездень В.М. – заступник генерального директора з виховної
роботи ДП «Український дитячий центр «Молода гвардія»

Джус О.В.

Д 42 Особливості підготовки студентів до проходження літньої
виробничої педагогічної практики в ДП «Український
дитячий центр «Молода гвардія»: навчально-методичний
посібник / О.В.Джус. – Івано-Франківськ: НАІР, 2016. – 140 с.

УДК 378.147.88: 371.38

ББК 74.580.266.2

ISBN 978-966-2716-77-1

© Джус О.В., 2016

© ДВНЗ «Прикарпатський
національний університет
імені Василя Стефаника», 2016

Вступ

Державне підприємство «Український дитячий центр «Молода гвардія» у місті Одесі сьогодні є найповажнішою за значущістю і найунікальнішою за змістовим наповненням інституцією оздоровлення, відпочинку й виховання, де гартується майбутнє нашої держави і нації, водночас – особливим духовним світом, у якому діти та їхні провідники – вихователі, зокрема і студенти-практиканти, можуть вповні розкрити свої здібності й таланти, отримати перший самостійний педагогічний досвід.

У контексті зазначеного по-новому сприймається і головна, традиційна складова його назви – стійке словосполучення «Молода гвардія», що несе надзвичайно потужний енергетичний заряд юнацького максималізму, настирливості, впевненості у своїх силах, бажання перемагати, заразом – наукової виваженості та скрупульозності, педагогічної майстерності і людяності, чистоти, безтурботності, мрійливості, кохання, щирості серця, а найголовніше, – щоденної наполегливої, почасти, – титанічної праці, бо ж не просто «молода», а все-таки – «гвардія»: добірна, привілейована частина військ для охорони державного прапора та виконання найскладніших завдань у ході ведення військових дій; «священна дружина», «корпус безсмертних», члени якого становили, зазвичай, останній резерв першої особи держави, і бути у складі якого вважалося великою честю¹.

Час спливає, народжуються і зникають на карті світу цілі держави, навіть народи, змінюється ідеологія, але найменування Українського дитячого центру й надалі несе потужний сенс обраності, винятковості, сили, впевненості, гарту, звитяги, таланту, відмінності від усіх інших закладів оздоровлення та відпочинку дітей і молоді.

¹Гвардія, гвардія (від італ. *guardia*) [електронний ресурс] // <https://uk.wikipedia.org/wiki/%D0%93%D0%B2%D0%B0%D1%80%D0%B4%D1%96%D1%8F>

Порядок, чіткість в усьому, вимогливість, субординація і фантастична гостинність (як керівництва, так і вихованців, які вітають жартівливими речівками усіх, із ким вони зустрічаються, – неймовірні емоції!!!) – це перше, що впадає у вічі, коли пересікаєш кордон цієї дитячої республіки. «Рецепт» педагога-організатора («вожатого»), за словами його керманичів, містить такі інгредієнти: працелюбство, моральне і фізичне здоров'я, педагогічний хист, комунікативні навички, пильність, відповідальність, самоаналіз, чітке виконання посадової інструкції, використання інноваційних технологій і, без сумніву, – любов до дитини, які в сукупності творять справжнього лідера, на котрого рівняються вихованці, і якому вдається згуртувати колектив. Тому, як говорять самі молодогвардійці, – не працювати у нас не можна!

Український дитячий центр «Молода гвардія» – це справді унікальне оздоровчо-виховне осердя, девіз якого можна означити (майже за А.Макаренком) таким чином: якомога більше поваги до дитини, якомога більше вимогливості до неї.

Ще один помітний факт і позитивна тенденція: колишніх молодогвардійців не буває. «Молода гвардія» – це пароль, сигнал, який одразу, без зайвих запитань і пояснень, зближує, «ріднить». Як кузня педагогічних кадрів нашої держави, вона не лише дала старт для подальшого особистісного і професійного становлення багатьом відомим сьогодні особистостям Прикарпаття, зокрема Прикарпатського національного університету, а й сама живиться «правнуками Стефаніка» (додаток А), які вслід за Ліною Костенко можуть стверджувати:

*«І минатиме час, нанизавши
сотні вражень, імен і країн, –*

*на сьогодні, на завтра, назавжди! –
ТІ залишишся в серці моїм...»*

Літня виробнича педагогічна практика як важлива складова професійної підготовки майбутніх педагогів

В умовах модернізації системи освіти як основи сталого розвитку українського суспільства зростає увага держави до професійної майстерності й загальної культури педагогічних працівників, їхньої готовності до інноваційної діяльності, що сприяє розвитку конкурентоспроможності, здатності до реалізації стратегічних освітніх цілей і завдань.

Так, стаття 51 Закону України «Про вищу освіту» чітко регламентує отримання практичної підготовки особами, які навчаються у вищих навчальних закладах. Основними умовами ефективності цієї роботи є суспільна спрямованість, теоретична обґрунтованість, навчально-виховний характер, комплексний підхід до її змісту й організації, безперервність, наступність, систематичність.

Відповідно до «Положення про проведення практики студентів вищих навчальних закладів України» першою сходинкою до практичного втілення набутих упродовж трьох років навчання в університеті теоретичних знань є літня виробнича педагогічна практика (ЛВПП) у дитячих закладах оздоровлення та відпочинку (ДЗОВ) як необхідна складова навчально-виховного процесу. Вона не лише завершує засвоєння студентами змісту, форм і методів виховної діяльності, а й створює умови для активної реалізації набутих умінь у роботі з дітьми та молоддю, запровадженні сучасних ефективних методик організації їхнього відпочинку, про що наголошується в Законі України «Про оздоровлення та відпочинок дітей» (стаття 12).

Метою літньої виробничої педагогічної практики є розширення професійно-педагогічних знань, формування досвіду

самостійної організації життєдіяльності дитячого колективу, озброєння майбутніх учителів методикою виховної діяльності в умовах літніх оздоровчих закладів. Ця практика є одним із видів самостійної роботи студентів, оскільки вони є повноправними членами педагогічного колективу оздоровчого закладу і несуть відповідальність за життя і здоров'я дітей.

Педагогічна практика в ДЗОВ у літній період проводиться на III курсі у VI семестрі. Вона розв'язує важливі завдання професійного і соціального становлення студентської молоді, а саме: формування в неї організаторських, комунікативних, гностичних, прикладних умінь; оволодіння методиками та прийомами підготовки і проведення різних форм роботи з дітьми: збору, вогнища, лінійки, походу, екскурсії, гри, конкурсу, огляду, занять клубів, гуртків тощо; формування професійно-педагогічної спрямованості й перевірка психолого-педагогічної готовності до роботи в школі; умінь із педагогічної техніки; навичок роботи зі збереження та зміцнення здоров'я дітей і прищеплення їм відповідних гігієнічних навичок.

Літня виробнича педагогічна практика має низку особливостей. По-перше, вона проходить в умовах позаміського (чи пришкільного) оздоровчого закладу в період канікул, коли немає навчального процесу, відсутній вплив сім'ї, сталих, звичних колективів дітей. По-друге, школярі перебувають у ДЗОВ упродовж 18-21 днів. За таких умов студент потрапляє в середовище тимчасового дитячого колективу, різноманітних контактів із вихователями та виконує всі функціональні обов'язки педагога-організатора. Головними труднощами для студентів є невідповідність теоретичної моделі професійної діяльності тим реальним педагогічним ситуаціям, із якими вони стикаються у процесі самостійної роботи.

Це обумовлює специфіку завдань, змісту, форм організації ЛВПП. Під час її проходження студенти не тільки закріплюють теоретичні знання, набуті у вищих навчальних закладах, а й накопичують уміння та навички педагогічної праці. Педагогічна майстерність відточується у повсякденній роботі з дітьми, у спілкуванні з ними, в пошуках власних педагогічних інновацій на основі застосування набутих знань і вмінь з педагогіки, психології, фізіології, гігієни, відповідних методик. Підготовка студентів до цього виду діяльності передбачає засвоєння теоретичних курсів із методики виховної роботи, проведення практичних занять, які передбачають ділові ігри, вирішення проблемних ситуацій, проведення творчих конкурсів, інструктивно-методичних табірних зборів та ін.

Отож, студент повинен уміти визначати мету і завдання виховної роботи в таборі; планувати діяльність загону (групи) на день, зміну; організовувати колективні творчі справи, туристичні походи, змагання, реалізовувати ігрові спортивні та пізнавальні програми; залучати дітей до трудових і екологічних акцій, природоохоронних заходів, підготовки творчих конкурсів, свят фольклору й ремесел, фестивалів, театральних дійств; вести туристично-краєзнавчу та пошукову роботу, ознайомлювати дітей з історією України, традиціями українського народу; дотримуватися протипожежних і санітарно-гігієнічних правил, техніки безпеки, забезпечувати організацію самоврядування, чергування, підбиття підсумків діяльності педагогічного колективу ДЗОВ тощо.

Реалізація цих завдань значною мірою залежить від знання та дотримання нормативно-правового забезпечення організації відпочинку й оздоровлення дітей, концептуальних засад діяльності оздоровчих закладів, особливостей оздоровчо-виховного процесу, взаємозв'язку змісту й умов його здійснення.

Організація та проведення літньої виробничої педагогічної практики у нашій державі регламентується Конституцією України, законами України «Про освіту», «Про позашкільну освіту», «Про охорону дитинства», Національною стратегією розвитку освіти в Україні на період до 2021 рр., Положенням про позашкільний навчальний заклад, Типовим положенням про дитячий оздоровчий заклад, Положенням про проведення практики студентів вищих навчальних закладів України, Івано-Франківською обласною цільовою соціальною програмою з оздоровлення та відпочинку дітей на 2016-2020 роки, а в цьому році – матеріалами засідання Координаційної ради Івано-Франківської обласної державної адміністрації з питань відпочинку та оздоровлення дітей від 28 квітня 2016 р. та ін. Так, у рішеннях останньої наголошується на забезпеченні своєчасного добору кадрів із належним рівнем підготовки для ДЗОВ, «...особливо для роботи з вихованцями інтернатних закладів із числа дітей-сиріт і дітей, позбавлених батьківського піклування, та дітей – вихованців спеціальних інтернатних закладів»².

Відповідно до чинних державних нормативних документів, дитячі заклади оздоровлення та відпочинку як невід'ємна складова позашкільної освіти, безперервного виховання та база ЛВПП, створюються з метою зміцнення здоров'я, організації активного відпочинку, задоволення інтересів і духовних потреб дітей і підлітків. При цьому, система ДЗОВ у незалежній Україні, як і вся її освіта, пройшла шлях від спаду в перші роки становлення нашої державності, коли ідеологічні нашарування радянського періоду в галузі виховання дітей і молоді були ще надто живучими, до

² Матеріали засідання Координаційної ради Івано-Франківської обласної державної адміністрації з питань оздоровлення та відпочинку дітей від 28.04.2016 р. (п. 3.2).

поступового відновлення мережі, викликаного змінами в політичному та соціально-культурному розвитку, й реформування освітньо-виховного процесу у вищій школі. В останні роки з'явилися нові бази літньої виробничої педагогічної практики (зокрема, в Івано-Франківській області у 2016 році функціонуватимуть 15 позаміських ДЗОВ чи дитячих закладів оздоровлення санаторного типу, 446 дитячих закладів із денним перебуванням, 7 – праці і відпочинку, 62 наметових містечка, літні мовні школи), а також специфічні категорії вихованців ДЗОВ: діти, зареєстровані як внутрішньо переміщені особи; діти, один із батьків яких загинув чи пропав безвісти або помер внаслідок поранення, контузії, каліцтва в районі проведення антитерористичної операції, бойових дій, збройних конфліктів; діти із сімей загиблих і постраждалих учасників масових акцій громадського протесту на Майдані Незалежності; діти, батьки яких беруть безпосередню участь в антитерористичній операції.

Водночас, попри численні реформи у соціальній сфері, сьогодні майже втрачено досвід масового оздоровлення дітей, що накопичувався в Україні впродовж минулого століття. Зниження інтересу до вивчення проблеми організації оздоровлення дітей спостерігається як в науковому середовищі, так і в системі підготовки майбутніх педагогів для організації літнього відпочинку, оздоровлення, зайнятості дітей, підлітків і молоді. Йдеться насамперед про активне і послідовне вилучення літньої виробничої педагогічної практики з обов'язкових практик у вищих педагогічних і класичних навчальних закладах нашої держави, що зумовлює як обмеженість психолого-педагогічних знань і вмінь у студентів для роботи з дітьми в умовах літніх канікул, так і відсутність у них мотивації до виховної роботи влітку. Роль ЛВПП за таких умов важко переоцінити, оскільки цей вид практичної

підготовки дозволяє студентам усвідомити сутність і специфіку роботи тимчасових дитячих об'єднань, ознайомитися з психолого-педагогічними засадами роботи в них, засвоїти основи організації оздоровчо-виховного процесу, оволодіти системою колективного планування роботи дитячого колективу, методикою проведення різних форм роботи в умовах ДЗОВ тощо.

Літня виробнича педагогічна практика дає змогу студентам встановити згодом тісний зв'язок зі школою, класом, учителями, педагогами-організаторами, вихованцями, їхніми батьками та взяти безпосередню участь у навчальній і виховній роботі дитячого колективу, матиме позитивний вплив на якість проведення майбутніх педагогічних практик, створить психологічні передумови для свідомого засвоєння передового досвіду кращих вихователів-освітян, для оволодіння професійними вміннями навчання і виховання школярів-вихованців.

Таким чином, проблема підготовки майбутніх учителів до роботи у ДЗОВ набуває особливої гостроти, а досвід інституцій у сфері оздоровлення та відпочинку дітей з багаторічною історією вимагає поглибленого вивчення та практичного впровадження.

У цьому контексті яскраво вирізняється діяльність Державного підприємства «Український дитячий центр «Молода гвардія» (ДП УДЦ «Молода гвардія»). Крім проблем модернізації форм, методів і технологій педагогічного супроводу дітей, актуальним питанням для закладу є підготовка та підвищення рівня професійної майстерності педагогічних кадрів. Адже в системі дитячих оздоровчих закладів педагог-організатор є ключовою одиницею педагогічної служби і головним фігурантом у реалізації цілей і завдань освітньо-виховного процесу. Відтак, професійна майстерність педагога завжди була і залишається імперативом у кадровій політиці УДЦ «Молода гвардія», що й зумовлює

поглиблену актуалізацію питання про проходження літньої виробничої педагогічної практики в УДЦ «Молода гвардія».

Державне підприємство
«Український дитячий центр «Молода гвардія»:
витоки, становлення, розвиток

Державне підприємство «Український дитячий центр «Молода гвардія» – один із найстаріших закладів оздоровлення та відпочинку нашої держави. У його історії віддзеркалилася непроста, почасти політично заангажована, еволюція системи літніх дитячих таборів зокрема та позашкільної освіти України загалом.

Витоки УДЦ «Молода гвардія» сягають літа 1923 року, коли на місці маєтку генерала Ф. Лузанова на околиці Одеси постав «Сонячний табір» – санаторій для дітей-сиріт, схильних до захворювання на туберкульоз. Його ініціаторами й організаторами став Український Червоний Хрест і Всесвітня єврейська конференція з питань організації допомоги голодуючим. У 1927 р. установу перейменовують на «Дитячий санаторій Червоного хреста ім. А.В.Іванова» (у 1922-1924 рр. він був головою Одеського губвиконкому), а з червня 1924 року в Лузанівці починає діяти наметовий табір-комуна юних піонерів. Поступово в діяльності санаторних установ з'явилися елементи виховної роботи, а в піонерських таборах-комунах було запроваджено певні оздоровчі заходи та введено напівсанаторний режим. Таким чином відбувалося поступове зближення діяльності двох інституцій і 1 червня 1937 року на їхній базі був створений український аналог кримського «Артеку». Упродовж 1937 – 1941 рр. він функціонував

як сезонний дитячий санаторій, приймаючи для оздоровлення здебільшого активістів піонерських організацій, кращих учнів і школярів, що відзначилися у навчанні, творчості. Отож, окрім оздоровчої функції, на новостворений заклад покладалося завдання виховання українських дітей у необхідному для радянської системи освіти дусі та реалізація пропагандистської ідеї довіри до освітньої політики тодішнього партійно-урядового апарату.

У післявоєнний період на території українського «Артеку» певний час діяв літній табір Одеської авіаційної спецшколи Міністерства освіти України.

1956 року дитячий санаторій український «Артек» було реорганізовано у республіканський табір «Молода гвардія». Зміна назви була пов'язана, з одного боку, входженням Криму до складу УРСР, після чого назва український «Артек» втратила сенс, а з другого, – прагненням увічнити пам'ять юних героїв Другої світової (Великої Вітчизняної) війни, які чинили спротив фашистській навалі. Про діяльність молодіжного об'єднання з такою назвою на Донеччині післявоєнний радянський загал довідався із виразно пропагандистського роману О.Фадєєва «Молода гвардія», написаного на особисте замовлення Й.Сталіна з нагоди 30-річчя Жовтневої революції³. Зауважимо, що подробиці діяльності «Молодої гвардії» в сучасній історичній науці дискутуються, заперчується її комуністичний (ідеологічний) характер. До світової спільноти активно доноситься інформація про функціонування на Донбасі українського національного

³ Молода гвардія [електронний ресурс] // https://uk.wikipedia.org/wiki/%D0%9C%D0%BE%D0%BB%D0%BE%D0%B4%D0%B0_%D0%B3%D0%B2%D0%B0%D1%80%D0%B4%D1%96%D1%8F

підпілля під синьо-жовтим прапором (Організації українських націоналістів)⁴.

1 січня 1961 року «Молода гвардія» стала закладом Центрального комітету ЛКСМУ як найвищого органу управління цією ідеологічною молодіжною організацією в тодішній Україні. На цій підставі було здійснено остаточну переорієнтацію роботи табору, визначилося його спрямування як школи піонерського та комсомольського активу УРСР. Це зумовило стрімке зростання ролі «Молодої гвардії» у позашкільній освіті та в дитячому ідеологічному русі в Україні.

Нову назву – Дитячий центр «Молода гвардія» – заклад отримав у 1992 році після його передачі Союзові піонерських організацій України. У 2006 році «Молода гвардія» перейшла в підпорядкування Міністерства у справах сім'ї, молоді та спорту й була перейменована в Державне підприємство «Український дитячий центр «Молода гвардія».

Попри те, що впродовж майже столітньої діяльності назва, статус, керівництво та підпорядкування закладу неодноразово змінювалися, незмінним залишався основоположний принцип його роботи – змістовний, насичений, цікавий відпочинок і повноцінне оздоровлення молодого покоління. Сьогодні ДП УДЦ «Молода гвардія» є рекреаційним дитячим центром цілорічного функціонування, в якому гармонійно поєднуються освітньо-виховний і оздоровчий напрями роботи.

⁴ Мельник І. Євген Стахів – «останній молодогвардієць» / І.Мельник [електронний ресурс] // <http://zbruc.eu/node/18375>; Стахів Є. Останній молодогвардієць: атлас / Стахів Є. Останній молодогвардієць: атлас / Є.Стахів; [упоряд. кн. В.Абліцов; літ. редагування та коректура: В. та С.Абліцови, Т. Тарадай]. – Київ : Варта, 2004. – 493 с.

Загальна площа території центру становить 31 га, він розташований на двох плато, відстань між якими становить 18-20 м. (висота дев'ятиповерхового будинку).

Протяжність берегової смуги ДП УДЦ «Молода гвардія» – 800 метрів, а пляжна зона займає 8 гектарів.

Зауважимо, що пляж дитячого центру входить у дев'ятку найкращих пляжів Одеси: пісок дрібний, беріг похилий, морське дно піщане, гладке, а вода на 1-2 градуси тепліша, ніж на інших пляжах. Ще на межі ХІХ – ХХ ст. власники Лузанівки, на території якої розташований УДЦ «Молода гвардія», планували створити тут аналог пляжу Ніцци (Франція). Цю ідею певною мірою підтримала згодом і радянська влада: приймаючи рішення про розвиток курорту та схвалюючи ініціативу Українського Червоного Хреста, міські органи влади виголосили далекоюсяжне завдання – «будівництво Лузанівки повинно провадитися з розрахунком, щоб Лузанівка набула характеру курорту Європейського значення»⁵.

Структурними підрозділами ДП УДЦ «Молода гвардія» є табори «Сонячний», «Зоряний», «Прибережний» і «Морський», школа, будинок творчості, кіноконцертна зала та ін. (див. карту ДП УДЦ «Молода гвардія»).

У 1963 році було здано в експлуатацію табір «Морський». Він розташований у прибережній зоні і знаходиться найближче до моря. Будівлі своїми контурами схожі на ескадру кораблів, а сходи нагадують трапи і відкриті галереї-палуби. З 1998 року він перебуває на реконструкції.

Табір «Зоряний», корпус якого ззовні нагадує лайнер, розташований поряд з морем. Він розпочав свою роботу 1972 року.

⁵ Резолюція по отчету Одесского курортного управления, справка о положении строительства курорта “Лузановка” 1925-1927 гг. // Державний архів Одеської області, ф.Р-1234, оп.1, с.41, арк. 14.

Карта ДП «Український дитячий центр «Молода гвардія»

Цікаво, що матеріали для будівництва табору привозили з різних міст України та з-за кордону: мрамур – з Уралу, рожевий туф з Казахстану, граніт – з кар’єрів Житомирщини. У корпусі табору знаходяться житлові кімнати, розраховані на 4 та 10 осіб (це найбільший за чисельністю дітей-рекреантів табір, він одночасно може прийняти близько 500 осіб), їдальня, медпункт і зала авіації та космонавтики.

Територія табору – це тінистий парк акацій та каштанів. Тут розташовані кострові місця для кожного загону. Поблизу корпусу – тенісний корт та спортивні майданчики.

Символом табору є зоряний хлопчик, який, за легендою, прилетів з іншої планети, побачивши на землі яскраві вогники. Насправді, вогниками були багаття, навколо яких відпочиваючі

діти щовечора ділилися новими враженнями, розповідали цікаві історії, співали пісні.

Біля табору «Зоряного» розташована Площа урочистих подій, де проходять святкові церемонії відкриття та закриття тематичних змін, фестивалів, спортивних змагань тощо.

У парковій зоні верхнього плато розміщені корпуси табору «Сонячний» – «Дубок» та «Берізка», побудовані у 1965-1966 рр., між ними – відкритий тренажерний, волейбольний, футбольний та баскетбольний майданчики табору. До речі, за одну тематичну зміну в «Сонячному» має можливість відпочити та оздоровитися близько 400 дітей. Окремим корпусом табору «Сонячний», конструкція якого нагадує корабель, є їдальня.

Оскільки УДЦ «Молода гвардія» працює впродовж цілого року, у його структурі функціонує школа. Щозміни у ній навчається від 700 до 800 дітей (всього – 9 змін), працює 16 штатних вчителів, решту годин навантаження виконують педагогічно-організатори як сумісники (як правило, – вчителі української, іноземної мови та математики).

Зауважимо, що відповідно до угоди з Прикарпатський національним університетом імені Василя Стефаника, студенти ОКР «бакалавр» і «спеціаліст» можуть проходити інші види педагогічних практик на базі школи Українського дитячого центру з подальшим працевлаштуванням. Зазвичай це ті студенти, які пройшли ЛВПП в «Молодій гвардії».

Влітку в деяких класах школи працюють хореографічний гурток і творчі майстерні («Орігамі», «Паперові витівки», «Англійський клуб», «Канзаші», «Стилістика», «Чарівний пензлик», «Країна бісеру», «Сувенірна майстерня», «Дитяча філокартія», «Чарівна стрічка», «Всяка всячина»), а решту шкільних приміщень стають базою табору «Прибережний».

Він був створений у 1986 році, коли виникла потреба у забезпеченні умов для відпочинку та оздоровлення дітей, які постраждали в результаті аварії на Чорнобильській АЕС. Оскільки з'явилася необхідність прийняти у таборі ще 500 вихованці, а вільних місць вже не було, тому з класів організували кімнати, назвавши школу табором «Прибережний». Першими його вожатими стали вчителі.

Сьогодні табір «Прибережний» повноцінно працює в системі Українського дитячого центру «Молода гвардія» з травня по листопад і приймає до 250 дітей. Найбільшою його перевагою є розташування: до моря – 30 метрів. Поруч – спортивні майданчики, тенісний корт, кіноконцертний комплекс з актовою залою на 1000 місць, де проходить демонстрація фільмів, показових, конкурсних та інших програм таборового та міжтаборового рівня; бібліотека з читальними залами, фонд якої налічує близько 42 тис книг; зала історії «Молодої гвардії» та пожежно-технічна виставкова зала.

На території табору функціонують літній концертний майданчик (розрахований він на 1,5 тис. глядачів), де проводяться масові заходи, концерти та фестивалі; будинок творчості, у якому розташовані науково-методичний відділ дитячого центру, тренінгові зали, актова зала, спортивний та тренажерний зали, приміщення для спортивних секцій, студія звукозапису. У минулому в приміщенні будинку творчості був морський музей, відвідуючи який діти знайомилися з цікавими експонатами, вчилися в'язати морські вузли, вивчали азбуку Морзе.

До структури УДЦ «Молода гвардія» входить також медична частина, де працюють стоматологічний, фізіотерапевтичний та ЛОР-кабінети. Поряд з нею розташована «Площа зустрічей та прощань», звідки діти виїжджають у місто на екскурсії, у театр, цирк тощо, а після закінчення зміни, прощаючись з друзями, їдуть

додому. Автопарк дитячого центру налічує 8 автобусів та 1 мікроавтобус. «Площа зустрічей та прощань» межує із територією паркової бригади, де вирощують саджанці дерев, кущів, квітів, якими періодично оновлюється парк дитячого центру. До слова, у «Молодій гвардії» налічується понад 5 тисяч дерев, півтори тисячі кущів, більше 8 тисяч кущів троянд. Продемонструвати знання правил дорожнього руху та вправну їзду на картингах, велосипедах учасники змагань юних інспекторів руху мають можливість в автомобільному містечку дитячого центру.

Отже, Український дитячий центр «Молода гвардія» сьогодні є сучасним рекреаційним закладом оздоровлення та відпочинку дітей і молоді, який максимально використовує природно-кліматичні ресурси та освітній потенціал для надання комплексу відпочинкових послуг та підготовки кадрів педагогів-організаторів.

Діяльність усіх структурних підрозділів Українського дитячого центру спрямована на:

- реалізацію соціальних, педагогічних, психологічних програм та проектів у сфері дитячого оздоровлення та відпочинку та особистісного розвитку;
- психологічний супровід дітей-рекреантів;
- організацію оздоровлення та відпочинку дітей, які потребують особливої соціальної уваги та підтримки;
- освітню діяльність;
- впровадження інноваційних педагогічних технологій;
- роботу творчих майстерень, клубів за інтересами, секцій;
- організацію екскурсійних програм;
- підготовку та проведення розважальних програм, конкурсів, розвиваючих та інтелектуальних ігор;
- проведення фестивалів, виставок, презентацій, спортивно-масових і видовищних заходів;

- співробітництво з міжнародними дитячими та молодіжними центрами відпочинку;
- проведення конференцій, семінарів, форумів;
- науково-методичну роботу тощо.

Разом з тим, пріоритетним вектором функціонування закладу на сьогодні є створення сприятливих умов для впровадження інноваційних форм роботи у сфері дитячого оздоровлення та відпочинку.

У цьому сенсі, а також зважаючи на те, що в системі ДЗОВ актуальною проблемою є підготовка педагогічних кадрів, що працюватимуть у сфері оздоровлення та відпочинку дітей, роль і досвід Українського дитячого центру «Молода гвардія» є безцінним і потребує глибокого вивчення і практичної реалізації в діяльності інших ДЗОВ нашої держави.

**Особливості відбору студентів для проходження
літньої виробничої педагогічної практики в
ДП «Український дитячий центр «Молода гвардія»
та специфіка роботи Школи педагога-організатора**

Належне методичне забезпечення, підготовка і контроль за педагогічними працівниками УДЦ «Молода гвардія» та роботою студентів, що дозволяє на високому рівні пройти літню виробничу педагогічну практику, здійснює науково-методичний центр «Молодої гвардії». При ньому щорічно з 14 до 28 травня працює Школа педагога-організатора (ШПО), яка керується Положенням, представленим у додатку Б.

Слухачами ШПО стають студенти та випускники педагогічних навчальних закладів України, які пройшли попередній відбір на місцях, та педагоги-організатори центру з досвідом роботи менше чотирьох змін.

У Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника відбір студентів для проходження літньої виробничої педагогічної практики в ДП УДЦ «Молода гвардія», зазвичай, здійснюється у формі теоретико-практичного конкурсу-збору⁶ чи науково-практичного семінару⁷.

Представники Українського дитячого центру інформують студентів про особливості його роботи, навчання у Школі педагога-організатора, терміни проходження ЛВПІ та вимоги до претендентів – майбутніх педагогів-організаторів. Оскільки студенти працюватимуть з дітьми різних соціальних категорій упродовж всього літа і права на помилку чи нефаховість не мають, наголошується на визначальному пріоритеті кадрової політики «Молодої гвардії» – чіткому усвідомленні сприйняття педагогічної праці не як професії, а як покликання.

Студенти, які виявили бажання працювати в УДЦ «Молода гвардія», проходять тестування, що визначає їх об'єднання у групи,

⁶ Джус О.В. Співпраця Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника і ДП «Український дитячий центр «Молода гвардія» [електронний ресурс] / О.В. Джус // https://new.vk.com/wall-25758205_497

Джус О.В. Правнуки Стефаника в «Молодій гвардії» і молодогвардійці у Прикарпатському університеті [електронний ресурс] / О.В. Джус // <http://www.pu.if.ua/en/novyny/849-pravnuky-stefanyka-v-molodii-hvardii-i-molodohvardiitsi-u-prykarpatskomu-universyteti>

⁷ Джус О.В. Науково-практичний семінар «Професійна підготовка студентської молоді в ДП УДЦ «Молода гвардія» під час літньої виробничої педагогічної практики» [електронний ресурс] / О. Джус // <http://www.pu.if.ua/uk/novyny/4578-naukovo-praktychnyi-seminar-profesiina-pidhotovka-studentskoi-molodi-v-dp-udts-moloda-hvardiia-pid-chas-litnoi-vyrobnychoi-pedahohichnoi-praktyky>

а потім, під керівництвом методистів, працюють над виконанням різноманітних завдань творчого характеру (презентація вожатської дружини, девіз, речівка, інсценізація казки з певною інтерпретацією її змісту, «вожатське буріме» тощо). Взірці запитань для роздумів та методичних кастинг-карток відбору представлені в додатку В. Конкурс-відбір передбачає також анкетування і співбесіду. Його переможцям вручається відповідний сертифікат (додаток Д). А далі – дострокове складання сесії, навчання і перевірка знань з питань охорони праці, безпеки життєдіяльності студентів, проходження медогляду та оформлення відповідної документації (див. додаток Б, п. 5.1).

Для продуктивного навчання у Школі педагога-організатора УДЦ «Молода гвардія» та проходження ЛВПІ студентам рекомендовано мати: педагогічну скарбничку з методичними розробками, набором ігор, вікторин, конкурсів для дітей тощо; спортивний костюм і спортивне взуття; костюми для купання і відповідні головні убори; костюм для занять з хореографії, урочистих заходів та сценічні костюми (український, казкових

героїв тощо); зручне, закрите взуття (бажано чорного кольору), канцтовари тощо.

Метою ШПО є теоретична і практична підготовка педагогічних працівників до професійної діяльності на посадах педагогів-організаторів в УДЦ «Молода гвардія».

До завдань ШПО належать:

- проведення курсу теоретичних і практичних занять з основ педагогічної майстерності в умовах дитячого центру,
- забезпечення планомірного процесу оволодіння сучасними педагогічними та психологічними технологіями,
- розширення досвіду у вирішенні конфліктних, стресових, проблемних ситуацій, що можуть виникнути в тимчасовому дитячому колективі;
- розвиток умінь і навичок організації колективної, групової та індивідуальної діяльності,
- формування професійних та особистісних компетенцій, необхідних для роботи в дитячому центрі,
- забезпечення умов для самореалізації та розкриття внутрішнього творчого потенціалу студентів,
- формування позитивної мотивації до майбутньої діяльності,
- пропаганда збереження та примноження традицій, історії та кращого досвіду УДЦ «Молода гвардія».

Прогнозованим результатом навчання у ШПО є:

- вивчення особливостей функціонування УДЦ «Молода гвардія»;
- розуміння суті професії педагога-організатора;
- вміння супроводжувати діяльність загону і всі процеси колективу;

- аналітичні вміння щодо вирішення різних педагогічних ситуацій;
- готовність до будь-яких проявів дитячої поведінки;
- набуття організаторського досвіду та досвіду самореалізації;
- удосконалення професійних якостей;
- наявність перспектив професійної діяльності.

Гармонійне поєднання теорії та практики, передбачене навчальною програмою ШПО (лекції, бесіди, майстер-класи, конкурси проектів, рольові ігри, відеолекторії, тренінги тощо) дозволяє за короткий термін максимально «занурити» педагогів-початківців у відпочинковий процес дітей.

Випускник Школи педагога-організатора повинен володіти такими вміннями та навичками:

- конструктивними – розробка колективно-творчих справ, виховних заходів, ігор і т.д.;
- організаторськими – організація життєдіяльності у загоні, керування тимчасовим дитячим колективом, організація власної педагогічної діяльності тощо;
- комунікативними – наявність способів конструктивної взаємодії та спілкування з різними групами дітей;
- діагностичними – діагностика індивідуальних особливостей особистості, рівня розвитку тимчасового дитячого колективу і т.д.;
- проєктивними – планування колективної та індивідуальної роботи з дітьми у загоні, визначення конкретних цілей і завдань, планування власної педагогічної діяльності;
- аналітико-рефлексивними – аналіз педагогічних ситуацій, аналіз власної діяльності;

- прикладними – оформлювальні, музичні, танцювальні, спортивні тощо.

Школа педагога-організатора є справжньою майстернею для майбутніх педагогів. Адже її слухачі ознайомлюються з нормативно-правовою документацією літніх закладів оздоровлення та відпочинку (частково представлені у додатку Е), вивчають змістові аспекти педагогіки дозвілля дітей, набувають практичних навичок щодо організації та проведення колективних творчих справ (додаток Ж) тощо. Завершальним етапом навчання є іспит-огляд готовності студентів до літньої виробничої педагогічної практики та роботи в УДЦ «Молода гвардія».

Випускники ШПО захищають залікові роботи у вигляді проектів освітньо-виховних заходів, презентують авторські ігрові програми, демонструють прикладні уміння, знання атрибутів життя дитячого загону, вміння співати, танцювати тощо.

Двотижневий вишкіл у всеукраїнській школі вожатих на базі центру як напружена підготовка педагогічних кадрів до роботи з дітьми упродовж усього літа є абсолютно виправданими, оскільки педагог-організатор в УДЦ «Молода гвардія» є головним фігурантом у здійсненні педагогічного супроводу дітей-рекреантів. Студенти, які пройшли навчання у Школі педагога-організатора, мають хорошу практичну підготовку і вміло застосовують отримані знання у подальшій професійній діяльності. Під керівництвом методиста від університету (призначається наказом ректора) та наставників – представників «Молодої гвардії» – студенти мають змогу не тільки пройти ЛВПП, а й долучитися до виконання важливої державницької місії оздоровлення та відпочинку дітей та молоді.

Відповідно до угоди з університетом про формування тимчасового студентського педагогічного загону для здійснення

педагогічної діяльності в УДЦ «Молода гвардія», державне підприємство організовує навчання у спеціалізованій Школі педагога-організатора; забезпечує харчуванням та проживанням під час навчання і, в разі успішного складання іспитів, зараховує студентів університету до складу педагогічного штату таборів Українського дитячого центру для здійснення педагогічної діяльності на термін літніх змін з 13 травня по 30 серпня; виплачує заробітну плату відповідно до посадових окладів, визначених на підставі чинного законодавства України; забезпечує на період здійснення педагогічної діяльності проживання (місце в гуртожитку з відшкодуванням витрат на комунальні послуги); харчування в їдальні (з оплатою згідно листа Міносвіти України від 05.06.92 р. № 1/9-49); форму (спеціальний одяг) педагога-організатора; скеровує та контролює діяльність, надає методичні рекомендації для успішної роботи. Університет здійснює контроль за педагогічною діяльністю студентського педагогічного загону та забезпечує дотримання студентами трудової дисципліни і правил внутрішнього трудового розпорядку.

Угода про співпрацю ДВНЗ «Прикарпатський університет імені Василя Стефаника» та ДП «Український дитячий центр «Молода гвардія» передбачає і можливе подальше постійне працевлаштування. Адже вирішення питань щодо кадрового складу педагогічних працівників є одними з першочергових завдань діяльнісної політики центру.

Варто зазначити, що заміщення вільних вакансій педагогів-організаторів відбувається на конкурсній основі, однак переваги надаються студентам, які навчаються (навчались) у закладах, з якими Український дитячий центр має угоди про науково-педагогічну співпрацю. В межах конкурсу вивчають резюме,

проводять анкетування та скайп-співбесіду. До уваги беруться такі якості та характеристики особистості-предентента:

- зацікавленість роботою з дітьми;
- соціальна зрілість;
- розвинені інформаційна, комунікативна, екологічна культура;
- володіння професійними знаннями та уміннями;
- готовність до позитивної взаємодії і співпраці з колегами;
- володіння додатковими уміннями в галузі мистецтва, спорту, тощо;
- готовність до підвищених фізичних, психічних і емоційних навантажень;
- відсутність проблем зі здоров'ям;
- здоровий спосіб життя.

Педагоги-організатори УДЦ «Молода гвардія» забезпечуються пільговим житлом у гуртожитку та триразовим харчуванням. Крім оплати згідно тарифікації, за напруженість у роботі отримують надбавки, а за відповідальний та творчий підхід до роботи – щомісячні премії.⁸

Для підвищення кваліфікації в УДЦ «Молода гвардія» функціонує постійно діюча Лабораторія професійної майстерності (ЛПМ) як система дій, спрямованих на здобуття теоретичних знань та розвиток практичних навичок, які сприятимуть професійному зростанню педагогічних працівників.

Цільовою аудиторією лабораторії є постійно працюючі педагоги-організатори, які можуть бути кураторами ШПО та наставниками студентів-практикантів. Залежно від стажу роботи в

⁸ Критерії відбору та організаційні засади заміщення вакантних посад педагога-організатора в УДЦ «Молода гвардія» [електронний ресурс] // <http://www.moloda-gvardiya.com.ua/uk/shkolapedagoga/content-.html>

«Молодій гвардії» (до півроку, від 0,5 до 2-х років, більше 2-х років) для роботи в ЛПМ вони об'єднуються у групи.

Метою Лабораторії професійної майстерності є формування професійних та особистісних компетенцій педагогів-організаторів, необхідних в умовах оздоровлення та відпочинку дітей та підлітків. Завдання ЛПМ передбачають оволодіння її слухачами сучасними освітніми технологіями; розвиток умінь застосовувати на практиці новітні освітні методики; набуття навичок, необхідних для діяльності тимчасового дитячого колективу; формування ініціативності, комунікабельності, самореалізацію педагогічних кадрів; уміння презентувати ідеї тощо.

Відповідно, практико-орієнтованим результатом участі в ЛПМ, яка реалізується у формі методичних годин, семінарів, майстер-класів, тренінгів, презентації та самостійної роботи педагогів-організаторів, може бути:

- конкурс педагогічної майстерності;
- конкурс творчих проектів;
- фестиваль навчально-практичних майстер-класів;
- презентація педагогічних досягнень;
- розробка власної освітньої програми;
- розробка програми для тимчасового дитячого об'єднання;
- створення творчих майданчиків для розробки тематичних змін.

Систематичне вдосконалення учасниками Лабораторії педагогічної майстерності професійними й особистісними компетенціями дозволяє значно підвищити рівень оздоровчо-виховної діяльності УДЦ «Молода гвардія» та студентів, які походять на її базі літню виробничу педагогічну практику.

**Вектори співпраці ДВНЗ «Прикарпатський національний
університет імені Василя Стефаника» з
ДП «Український дитячий центр «Молода гвардія»**

ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника» є одним із дев'яти вищих навчальних закладів України (Вінницьким державним педагогічним університетом імені Михайла Коцюбинського, Глухівським національним педагогічним університетом імені Олександра Довженка, Житомирським державним університетом імені Івана Франка, Національним педагогічним університетом імені М.П.Драгоманова, Південноукраїнським національним педагогічним університетом імені К.Д.Ушинського, Тернопільським національним педагогічним університетом імені Володимира Гнатюка, Уманським державним педагогічним університетом імені Павла Тичини, Чернівецьким національним університетом імені Юрія Федьковича, Чернігівським національним педагогічним університетом імені Т.Г.Шевченка), з якими сьогодні співпрацює ДП УДЦ «Молода гвардія».

Зауважимо, що наш університет – класичний вищий навчальний заклад, але, за характеристикою адміністрації ДП УДЦ «Молода гвардія», – один із найкращих щодо фахової підготовки студентів. Підтвердженням цих слів є той факт, що директорами двох (із чинних трьох) таборів, які функціонують у структурі Українського дитячого центру, є випускники – українські філологи нашого університету: табору «Зоряний» – Аністратова Любомира Йосипівна (та ще донедавна – і її заступник – Окун Марія Михайлівна); табору «Прибережний» – Кадирова Світлана Олексіївна.

«Молода гвардія» для нашого університету – це не лише база проходження літньої виробничої педагогічної практики студентів, а й «кузня», де гартувалося не одне покоління його викладачів. За їхнім одностайним твердженням, «Молода гвардія» була стартом для подальшого особистісного та професійного зростання. Серед них: Нагорняк Михайло Миколайович – директор Навчально-наукового інституту післядипломної освіти та дистанційного навчання, доктор політичних наук, професор; Рега Олексій Степанович – директор Педагогічного інституту, кандидат педагогічних наук, доцент; Дерев'янку Сергій Миронович – доктор політичних наук, професор кафедри історіографії і джерелознавства Інституту історії, політології і міжнародних відносин університету; Нагачевська Зіновія Іванівна – доктор педагогічних наук, професор кафедри педагогіки імені Богдана Ступарика; Геник Любов Ярославівна – кандидат педагогічних наук, доцент кафедри релігієзнавства, теології і культурології філософського факультету університету; Васишин Ярослава Іванівна – керівник університетського відділу виробничої (навчальної) практики; Закутинська Ірина Іванівна – викладач кафедри географії та природознавства Інституту природничих наук; Дерев'янку Надія Павлівна – директор Івано-Франківського обласного відділення Малої академії наук України, кандидат педагогічних наук; Кочинаш Олександр Володимирович – заступник директора з виховної роботи НВК „Загальноосвітня школа-ліцей № 23 ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника» та ін.

Співпраця університету з ДП УДЦ «Молода гвардія» сьогодні реалізується в таких напрямках: навчально-організаційному, науково-методичному та науково-дослідному.

Щодо першого, *навчально-організаційного*, то «Молода гвардія» – одна із найдавніших баз педагогічної практики університету: чи не найважча для проходження, оскільки передбачає відбір педагогами-методистами – представниками цього закладу студентів університету, дострокове складання сесії тими, хто пройшов відбір за результатами виконаних завдань, двотижнєве навчання у Школі педагога-організатора на його базі та підсумковий контроль знань за його результатами, і лише тоді – проходження виробничої практики упродовж 4 табірних змін (по 21 день) – усього літа.

Так, відповідно до двосторонньої угоди, протягом 2012/2013 – 2014/2015 н. р. літню виробничу педагогічну практику у «Молодій гвардії» пройшли 28 студентів Педагогічного інституту, Інституту природничих наук, Коломийського інституту, факультету фізичного виховання і спорту ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника».

Зокрема, 2012 – 2013 н. р. тут працювали 20 із 373 студентів-практикантів університету: Василишин Тетяна, Грицина Надія, Говера Мар'яна, Дмитришак Христина, Загрійчук Марія, Зазульчак Микола, Зайченко Анна, Кінащук Ірина, Костюк Мар'яна, Леваднюк Катерина, Макара Ірина, Микуляк Діана, Нейман Ольга, Панчій Марія, Ришко Тетяна, Соколик Ірина, Тутко Мар'яна, Щесна Анна, Штаєр Іванна, Яцурак Анна.

У 2013-2014 н. р. – 2 із 271: Дутчак В'ячеслав та Шаповалова Анастасія. Зауважимо, що більшість вищих навчальних закладів України наполегливо не рекомендували у «рік Майдану» проходити літню виробничу педагогічну практику в Одесі. Натомість наш університет і його студенти таки відважилися на цей крок і власне практикантка 2014 року А.Шаповалова працює в «Молодій гвардії» педагогом-організатором і сьогодні.

Літню виробничу педагогічну практику в 2014-2015 н. р. в УДЦ «Молода гвардія» пройшли 6 із 216 студентів університету: Бирчак Дарія, Бирчак Юрій, Волковецька Роксолана, Кащук Ольга, Негрук Сніжана, Павлюк Діана.

Із 1 квітня до 14 травня (достроково) 2016 року на посадах педагогів-організаторів проходили виробничу педагогічну практику 6 студентів університету: Брик Анастасія, Довгалюк Анна, Кавака Ольга, Кіселик Тетяна, Томін Каміла, Червак Роман. Педагогічний гарт, отриманий у «Молодій гвардії», вони вдосконалюють із 18 червня цього року в дитячому англomовного таборі «KEY CLUB» (с. Гута Богородчанського району Івано-Франківської області) після відповідного прохання-звернення до ректорату адміністрації цього дитячого закладу оздоровлення та відпочинку. Студенти активно долучилися до організації його ефективного функціонування: підготовки майстер-класів із самооборони, виготовлення листівок, резинкоплетіння, розпису на камінцях, фейс-арту, навчання техніці декупажу, квілінгу, орігамі, низки анімаційних програм, екскурсій тощо.

Ще 7 студентів університету (Богачов Володимир, Волосянко Євгенія, Головчак Софія, Любінець Галина, Понепольяк Людмила, Поташник Ірина, Ящук Дмитро), успішно склавши іспити після навчання у Школі педагога-організатора, започаткували власне фахове становлення в УДЦ «Молода гвардія».

Зауважимо, що успішність проходження цього виду практики нашими студентами підтверджується їхніми відмінними характеристиками, нагородженням більшості з них грамотами, подяками, грошовими преміями, перемогами у рейтингу вожатих (за його результатами студентка-практикантка 2014/2015 н. р. Негрук Сніжана визнана кращим педагогом-організатором УДЦ 2015 року), пропозиціями проходити інші види педагогічних

практик (на IV і V курсах) на базі школи, яка діє в ДП УДЦ «Молода гвардія» (цілорічно), та можливістю подальшого працевлаштування.

Так, окрім уже згадуваних директорів таборів-випускників нашого університету, у цьому році на посаді педагога-організатора після проходження літньої виробничої педагогічної практики працює випускниця факультету фізичного виховання і спорту Шаповалова Анастасія, яка влітку 2016 р. була куратором молодогвардійської Школи педагога-організатора.

Позитивно-схвальними є також відгуки дітей про своїх вихователів – студентів ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника» і в соціальних мережах.

На цій підставі можна стверджувати, що студенти-практиканти формують громадську думку про Івано-Франківщину загалом та наш університет зокрема, виступають носіями культури Прикарпаття, оскільки серед вихованців «Молодої гвардії» – діти з усієї України.

Щодо другого напрямку співпраці – *науково-методичного*, то матеріали з досвіду роботи ДП УДЦ «Молода гвардія» були використані під час підготовки 1-го, 2-го і 3-го видань (2014-2016) робочого зошита «Літня виробнича педагогічна практика в дитячих закладах оздоровлення та відпочинку» для потреб студентів університету, які проходять літню виробничу педагогічну практику.

Крівник-методист літньої виробничої педагогічної практики університету Джус О.В. стала рецензентом посібників науково-методичного відділу ДП УДЦ «Молода гвардія»:

1) Програмно-проектний підхід до організації освітньо-оздоровчого процесу в УДЦ «Молода гвардія»: методичний посібник / Г.А.Вольчева, Ю.Ю.Філатова, Н.М.Бербер та ін.; за ред. Г.А.Вольчевої, Ю.Ю.Філатової. – Одеса: ВМВ, 2015. – 326 с.

2) Практичний інструментарій професійної діяльності педагогічних кадрів в освітньо-оздоровчих дитячих закладах: із досвіду роботи УДЦ «Молода гвардія»: Робочий блокнот слухача школи педагога-організатора» / Г.А.Вольчева, Ю.В.Козак, Н.М.Бербер та ін.; за ред. Г.А.Вольчевої. – Одеса: ВМВ, 2015. – 204 с.

3) Практичний інструментарій професійної діяльності педагогічних кадрів у дитячих закладах оздоровлення та відпочинку (з досвіду роботи ДП «Український дитячий центр «Молода гвардія»): навчально-методичний посібник. Вид. 2-е, доповнене і перероблене / А.Г.Вольчева, О.О.Давидова, Н.В.Щубелка, О.В.Костюніна / упоряд. Г.А. Вольчева. – Одеса: ВМВ, 2016. – 200 с.

Щодо третього напрямку – *науково-дослідного*, то його реалізація втілюється у низці заходів.

Так, 14-17 вересня 2014 р. викладачі й аспіранти нашого університету (О.Джус, В.Стинська, Н.Логай) взяли участь у міжнародній науково-практичній конференції «Актуальні проблеми рекреаційної психології та педагогіки дитинства», яка відбулася за сприяння Міністерства соціальної політики України в УДЦ «Молода гвардія»⁹.

23-25 березня 2015 р. з робочим візитом в університеті перебував генеральний директор Українського дитячого центру «Молода гвардія» Е. Лебединський, метою якого було розширення співпраці між ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника» й очолюваного ним центру з питань

⁹ Джус О. Участь викладачів Прикарпатського національного університету в III Міжнародній науково-практичній конференції «Актуальні проблеми рекреаційної психології та педагогіки дитинства» / О.Джус // Університет: Часопис Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника. – Івано-Франківськ, 2014. – № 61. – С. 18.

науково-дослідної діяльності. Його результатом стала зустріч Е.Лебединського зі студентами та громадськістю Івано-Франківщини, участь викладачів університету та Е.Лебединського в авторській програмі Н. Семенкович «Акцент дня» на Івано-Франківському обласному телебаченні «Галичина» та підписання угоди про спільну наукову працю кафедр психології та педагогіки університету й Українським дитячим центром «Молода гвардія» та угоди щодо проходження студентами літньої виробничої педагогічної практики на його базі. До речі, аналогічні розширені угоди підписані також із Південноукраїнським національним педагогічним університетом імені К.Д.Ушинського та Уманським державним педагогічним університетом імені Павла Тичини. Найпотужніше сьогодні реалізована перша: кафедра педагогічної та вікової психології цього закладу втілює у життя проект «Психологічні технології в контексті освітньо-оздоровчої діяльності», основною метою якого є психологічний супровід дітей, а також соціально-дезадаптованих дітей в умовах оздоровлення і відпочинку. Власне, УДЦ «Молода гвардія» є експериментальним майданчиком цього проекту: на його базі функціонує психологічна служба.

У рамках вищезазначеної угоди з нашим університетом здійснено впровадження основних положень наукового дослідження генерального директора «Молодої гвардії» Е.Лебединського «Психологічні особливості розвитку творчого потенціалу особистості школяра в умовах рекреації» у процесі викладання психолого-педагогічних дисциплін та підготовки студентів до проходження літньої виробничої педагогічної практики в цьому закладі¹⁰.

¹⁰ Лебединський Е. Психологічні особливості розвитку творчого потенціалу особистості школяра в умовах рекреації: автореф. дис. на 34

У 2015 р. досвід роботи Школи педагога організатора ДП УДЦ «Молода гвардія» вивчали викладачі кафедри педагогіки імені Богдана Ступарика. Це стало поштовхом до координації теми магістерського дослідження Наталії Вишинської (спеціальність 011 «Науки про освіту») «Організаційно-педагогічні засади підготовки студентів ВНЗ до літньої виробничої педагогічної практики в умовах реформування вищої школи» та написання пропонованого навчально-методичного посібника.

Оскільки 2015 рік був ювілейним для нашого університету, то зусиллями керівника-методиста літньої виробничої педагогічної практики О.Джус та студентів Педагогічного інституту Т.Паски і Д.Пальчака підготовлено відеокліп-презентацію «Така, як Ти...»¹¹, присвячений співпраці університету з «Молодою гвардією» упродовж 80-х рр. ХХ ст. – 2014 р. Автори впорядкували фотографії представників професорсько-викладацького складу університету – колишніх практикантів «Молодої гвардії» за хронологічним принципом, використавши пісню С.Вакарчука «Така, як Ти», продемонстрували важливість літньої виробничої педагогічної практики в їхньому професійному зростанні та грані співпраці двох інституцій.

30 вересня 2015 року в нашому університету з ініціативи кафедри педагогіки імені Богдана Ступарика відбувся круглий стіл «Літня виробнича педагогічна практика як важлива складова професійної підготовки студентської молоді (у світлі Закону України «Про вищу освіту» та Концепції національно-патріотичного виховання дітей і молоді)», в якій, поруч із

здобуття наук. ступеня канд. психолог. наук: спец. 19.00.07 «Педагогічна та вікова психологія» / Е. Лебединський. – Одеса, 2016. – С. 4.

¹¹ «Така, як Ти...» (моїм Alma-mater і «Молодій гвардії») [електронний ресурс] / упоряд. О.Джус, Т.Паска, Д.Пальчак // <https://www.youtube.com/watch?v=Xev5SUP3N4o>

представниками дитячих оздоровчих закладів Івано-Франківщини взяв участь і заступник директора з виховної роботи ДП УДЦ «Молода гвардія» В.Бездень¹².

Серед питань, які обговорювалися, були такі: місце літньої виробничої педагогічної практики у професійному становленні молоді; підсумки оздоровчої кампанії 2015 року та роль студентів, які проходили ЛВПП, в її реалізації; проблеми і перспективи організації літньої виробничої педагогічної практики в 2015-2016 н. р., зокрема підвищення якості фахової підготовки студентів-практикантів, їхнього соціального захисту, оплати праці, дотриманням трудового законодавства тощо.

30-31 березня 2016 року в університеті проходив науково-практичний семінар «Професійна підготовка студентської молоді в ДП УДЦ «Молода гвардія» під час літньої виробничої педагогічної практики»¹³. У ньому взяли участь заступник генерального директора з виховної роботи «Молодої гвардії» В.Бездень, керівник Школи педагога-організатора Г.Вольчева, методисти О.Давидова та М.Іващенко, викладачі університету, заступник директора з виховної роботи навчально-виховного комплексу «Загальноосвітня школа-ліцей № 23 ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника» О.Кочинаш, біля 200

¹² Джус О.В. Літня виробнича педагогічна практика як важлива складова професійної підготовки студентської молоді / О.Джус // Університет: Часопис Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника. – Івано-Франківськ, 2015. – № 69. – С. 4-5.

¹³ Джус О.В. Науково-практичний семінар «Професійна підготовка студентської молоді в ДП УДЦ «Молода гвардія» під час літньої виробничої педагогічної практики» [електронний ресурс] / О.Джус // <http://www.pu.if.ua/uk/novyny/4578-naukovo-praktychnyi-seminar-profesiina-pidhotovka-studentskoi-molodi-v-dp-udts-moloda-hvardiia-pid-chas-litnoi-vyrobnycnoi-pedahohichnoi-praktyky>

студентів Педагогічного інституту, факультету фізичного виховання і спорту, Інституту природничих наук.

Студенти-третьокурсники разом із викладачам кафедр педагогіки імені Богдана Ступарика, соціальної педагогіки та соціальної роботи, теорії та методики дошкільної і корекційної освіти мали змогу не тільки долучитися до обговорення провідних завдань літньої виробничої педагогічної практики, місця і ролі Українського дитячого центру «Молода гвардія» у професійному становленні студентської молоді, а й взяти участь у навчально-практичній грі «Один день із життя табору», що стала основою відбору кращих із них для роботи чи проходження літньої виробничої педагогічної практики в ДП УДЦ «Молода гвардія» на посадах педагогів-організаторів у літній оздоровчий сезон 2016 року.

Упродовж п'яти годин під керівництвом працівників «Молодої гвардії» В.Безденя, Г.Вольчевої, О.Давидової, М.Іващенко студенти готували завдання у творчих групах, презентували їхні результати, «молодогвардійці»-четвертокурсники коригували й активно сприяли максимально насиченій роботі майстер-класів. Близько сотні студентів університету одночасно «прожили» табірний день, виконуючи роль педагогів-організаторів, наставників, керівників і власне дітей-вихованців.

Науково-практичний семінар завершив свою роботу 31 березня на базі Спортивно-оздоровчого комплексу «Смерічка» Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника. Його директор М. Соя поділився з делегацією Українського дитячого центру «Молода гвардія» досвідом роботи очолюваного ним комплексу, обговоривши стратегію налагодження співпраці з колегами.

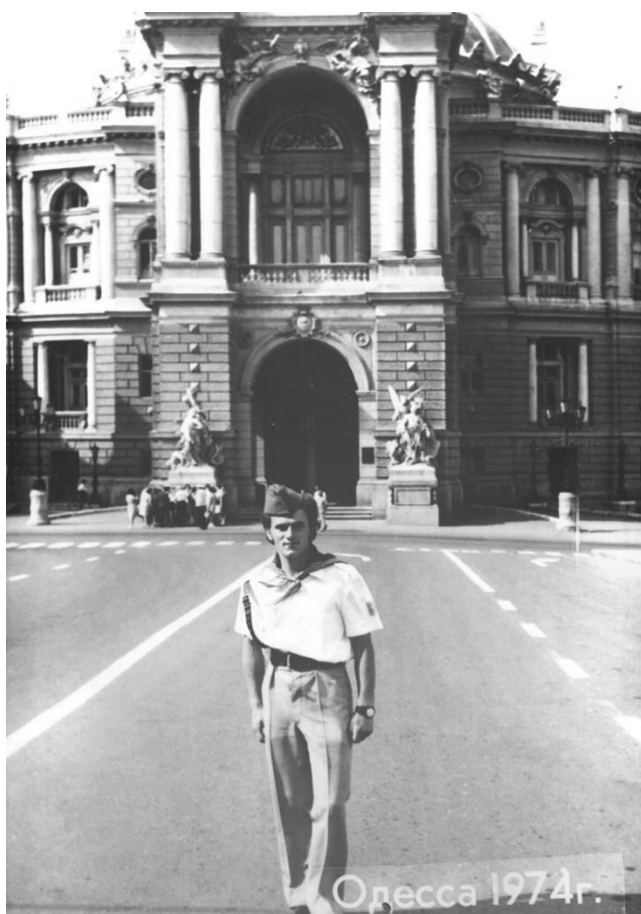
Підтвердженням вагомості усталених векторів співпраці нашого університету із ДП «Український дитячий центр «Молода гвардія» є факт заслуховання означеного питання на засіданні ректорату 11 квітня 2016 р., а також офіційне запрошення університетської делегації взяти участь у святкуванні 60-річного ювілею цього закладу 30-31 липня 2016 р.

Зважаючи на той факт, що упродовж року в ДП УДЦ «Молода гвардія» оздоровлюється в середньому 11 300 дітей віком від 7 до 16 років різних соціальних категорій, проводиться близько 400 фестивалів, педагоги-організатори мають можливість як фахово проявити себе, так і набути найрізноманітніших педагогічних умінь і навичок. Унікальний щорічний збір дітей різного віку, різних соціальних категорій з усіх куточків України (почасти – зарубіжжя, зокрема в літній, фестивальний період) є підставою для висновку про те, що «Молода гвардія» є ідеальним експериментальним майданчиком для проведення наукових психолого-педагогічних досліджень і потребує подальшого розвитку та поглиблення співпраці.

ДОДАТКИ

Додаток А

**«Молода гвардія»
у фотографіях, спогадах, роздумах, рефлексіях
молодогвардійців Прикарпатського національного
університету імені Василя Стефаника**

Рега Олексій Степанович —
директор Педагогічного
інституту
ДВНЗ «Прикарпатський
національний університет
імені Василя Стефаника»,
кандидат педагогічних наук,
доцент

Нагачевська Зіновія Іванівна –
*доктор педагогічних наук, професор кафедри педагогіки
 імені Богдана Ступарика ДВНЗ «Прикарпатський національний
 університет імені Василя Стефаника»*

Нагорняк Михайло Миколайович –
*директор Навчально-наукового інституту післядипломної
 освіти та дистанційного навчання ДВНЗ «Прикарпатський національний
 університет імені Василя Стефаника», доктор політичних наук, професор*

Дерев'янка Надія Павлівна – директор Івано-Франківського обласного відділення Малої академії наук України, кандидат педагогічних наук, Заслужений працівник освіти України (праворуч)

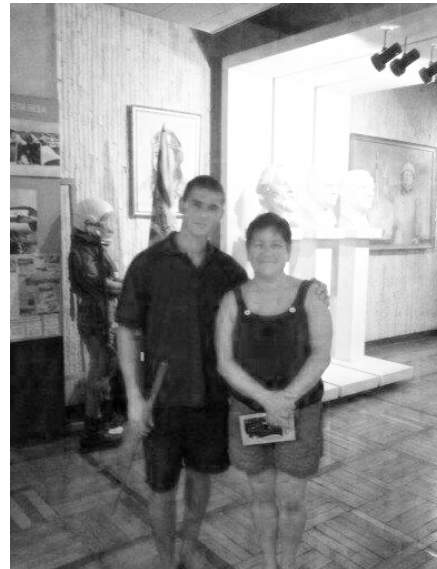
Геник Любов Ярославівна – кандидат педагогічних наук, доцент кафедри релігієзнавства, теології і культурології ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника»

*Кочинаш Олександр Володимирович –
заступник директора з виховної роботи
НВК «Загальноосвітня школа-ліцей № 23 ДВНЗ «Прикарпатський
національний університет імені Василя Стефаника»*

*Кадирова Світлана Олексіївна –
директор табору «Прибережний»
ДП УДЦ «Молода гвардія»,
випускниця Інституту філології
ДВНЗ «Прикарпатський національний
університет імені Василя Стефаника»*

*Аністратова Любомира Йосипівна –
директор табору «Зоряний» ДП УДЦ «Молода гвардія», випускниця
філологічного факультету Прикарпатського університету
імені Василя Стефаника,*

*Аністратов Максим Вікторович –
куратор Школи педагога-організатора,
екскурсовод зали авіації і космонавтики табору «Зоряний»
ДП УДЦ «Молода Гвардія»*

*Окун Марія Михайлівна –
заступник директора табору «Зоряний» ДП УДЦ «Молода гвардія»,
редактор молодогвардійської газети «Світ дитинства» і співтворець
медіа-центру «Культ-Info» (2014 – 2015 рр.), магістр Інституту філології
ДВНЗ «Прикарпатський національний університет
імені Василя Стефаника» (праворуч у верхньому ряду)*

*Шаповалова Анастасія Володимирівна –
педагог-організатор
ДП УДЦ «Молода гвардія» 2014 р.,
куратор Школи педагога-організатора
2016 р.,
бакалавр ДВНЗ «Прикарпатський
національний університет
імені Василя Стефаника»*

Згадуючи свої студентські роки, мимоволі замислюєшся, вирішуючи, бодай, для самого себе, що було цікавого в той час, окрім юності, енергії, захоплень. Чи згадуємо ми по закінченні ВУЗу прочитані лекції, просиджені пари, екзамени? Як правило, мигцем, як щось епізодичне і доволі прісне, як таке, що було у всіх.

Найяскравішими спогадами своїх студентських років я виводжу своє перебування у самодіяльному народному вокально-хореографічному ансамблі «Верховинка», що тривалий час був однією з візитівок Педагогічного інституту, та час, проведений у таборі «Молода гвардія» впродовж 1987 – 1990 років.

В той час, час «перестройки» і «нового мишлення», табір залишався у відомстві ЦК ВЛКСМ України і складався з трьох дружин: «Сонячної», «Зоряної», «Морської».

Перші дві дружини були круглорічними і мали відносно постійний склад вожатих, що зо дня в день, старанно і грамотно виконували свою роботу, звикаючи до певної одноманітності та монотонності. А от дружина «Морська», на мій суб'єктивний погляд, вирізнялася тим, що, будучи сезонним табором, комплектувала свій вожатсько-педагогічний склад студентами педагогічних «вишів» України, які, потрапляючи в «Морську», мали чудову нагоду вихлюпнути всю свою творчу енергію, продемонструвати талант і реалізувати певні ідеї у досить короткий проміжок часу. Для них це була не просто робота, а особливий вид діяльності і самореалізації, своєрідне існування в іншому вимірі, що і зумовлювало вищу динаміку функціонування сезонної дружини в порівнянні з круглорічними. Отже, не було часу розслаблятися, та й умови набору не дозволяли цього. Відбір у «Молодуху» (саме так ми називали «Молоду гвардію») здійснювався за принципом поруки, тобто кандидатуру у вожаті визначали ті, хто вже працював у таборі, так звані «старички». Вони мали чудові можливості пригледітись до новачків ще в

інституті, проаналізувати їхні можливості, ступінь активності тощо, а потім рекомендувати представникам табору, які в певний час приїздили здійснювати черговий набір тих чи інших кандидатів. Таким чином, новообраний «протеже» відчував серйозну відповідальність перед друзями, які рекомендували його, і просто не мав права погано працювати. Безперечно існували й адміністративні важелі впливу, і доволі серйозні, якщо зважати на підпорядкування табору і те, що тогочасний студент Педагогічного інституту однозначно був членом ВЛКСМ. Тому вагомий проступок під час роботи в «Молодій гвардії» загрожував виключенням з комсомолу, а далі – і з інституту. Система працювала в кращих традиціях. Та все ж, визначальним стимулом залишалася дружня довіра і міра моральної відповідальності.

Такий принцип відбору призводив до того, що формувався колектив творчих особистостей-лідерів, які прагнули продемонструвати свої можливості «на повну», і це стимулювало до потужної і дієвої конкуренції. Колектив цементувався, шліфувався, структуризувався, а хто випадав із заданого контексту – в табір не поверталися. Такі випадки траплялися теж, але вони були одиничні і свідчили не так про якість певної людини, як про те, що в силу певних обставин, вона не змогла прийняти правила гри. Бо «Молодуха» – це була гра, цікава, захоплююча, відповідальна.

Колектив «Морського» формували, як вище зазначалось, представники кількох українських педагогічних інститутів. Найбільш чисельними були представництва Івано-Франківська, Києва, Луганська, Рівного, Луцька. До честі сказати, івано-франківська фракція (так нас називали) була чи не найпотужнішою в часи моєї праці у таборі й основу її складала студенти історичного факультету. До речі, більшість із тих, хто працював разом зі мною в ті роки, були моїми друзями не лише по

студентській лаві. Ми разом танцювали і в «Верховинці», і грали в факультетській команді КВК, і організовували творчі звіти факультету й інші загальноінститутські заходи. Важко визначити, чому і де ми навчилися. Напевно, все просто органічно переплелось, і набуті навички відшліфовувалися як в інституті, так і під час роботи в таборі.

Вожаті прибували в «Морський» на початку травня і залишали його в перших числах вересня. Час, що передував дитячим змінам, відводився на «Школу вожатого» і певні господарські приготування. Тому, коли починалась дитяча зміна, новачки вже могли дати собі раду, тим паче, що призначення на загони було змішаним не лише за гендерною ознакою, але і за досвідом роботи.

Якщо говорити про сам табір «Морський», то його специфіка визначалася і самою назвою. Кожного, хто в нього потрапляв, одразу оточувала морська тематика. Вожаті і діти, окрім галстуків, носили морські комірці – гюйси, вивчали історію флоту, в'язали морські вузли і жили не в кімнатах, а в кубриках, бігали не по сходах, а по трапах, тримаючись за леєри, речі тримали в рундуках і рундучках і їсти ходили не в тривіальну їдальню, а на камбуз. Дружина «Морська» налічувала 12-13 загонів по 35 чоловік і її чисельність коливалась в межах 420-450 дітей за зміну. Дитячий контингент був різноманітним: в перший мій рік було багато дітей чорнобильської зони, були діти з московського інтернаціонального інтернату. Це діти, батьки яких були прихильні до Радянського Союзу, і були або лідерами дружніх йому режимів, або воювали за комуністичні ідеали. Зокрема пригадую, в мене в загоні була онучка президента Анголи – Антонія Душ Сантуш, досить жваве і непосидюче дитя, що називало мене Александра Влядіміровича. Були також тематичні зміни, зокрема Всеукраїнський дитячий турнір «Шкіряний м'яч», мистецькі зміни, зміни Всеукраїнського змагання ЮІР. Саме в одну із таких змін 1989 року до мене в загін,

поряд із львівською і тернопільською, потрапила команда 13-ї школи м. Івано-Франківська, членом якої був Олег Остапович, сьогодні – кандидат філологічних наук, завідувач кафедри німецької філології ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника». Пригадую, проігнорувавши морську спрямованість, діти назвали загін «Національною гвардією», і в один із днів на вікні кубрика, що займав всю стіну від підлоги до стелі, намалювали гуашшю синьо-жовтий прапор. Вожатого терміново викликала начальник табору, розумна і приємна жінка, і, з прихованою усмішкою, наказала вимити вікно.

Дні роботи були насиченими, сповненими заняттями, заходів, екскурсій, все було чітко регламентовано – спізнення загону на заплановану акцію загрожувало вожатим доганою. В пам'яті найбільше залишились ті заходи, які охоплювали цілий тематичний день і склалися з низки окремих дійств: «День іменинника», «День Нептуна», військово-морська гра «Кордон», «День Шерлока Холмса», українські вечорниці тощо. «День іменинника» передбачав веселий незвичний підйом, святковий обід, конкурси і вікторини, катання верхи (співпраця з одеським іподромом), веселий ярмарок і, на завершення дня, – вожатську казку, і все це з обов'язковими елементами театралізації.

Гра «Кордон» починалася з тривожного підйому і марш-кидка до мису «Є», з доданням смуги перешкод, шумовими ефектами, затриманням «диверсантів», обідом в польових умовах, висадкою «ворожого десанту» з моря на військових прикордонних катерах, спілкуванням з шефами – морськими прикордонниками, які активно допомагали і забезпечували ефектне мілітарне наповнення дня. Звісно, зараз можна по-різному оцінювати дану гру, але незаперечно те, що дітям вона подобалась.

«День Шерлока Холмса» можна назвати аналогом дня самоврядування. Сутність полягала в тому, що зранку діти

дізнавалися про зникнення їхніх вожатих, і протягом більшої частини дня змушені були самостійно виконувати «путівку дня», паралельно займаючись пошуком зниклих наставників, через вирішення завдань і загадок, які їм залишили «викрадачі». Нагляд за дітьми впродовж цього дня-ребусу здійснювали підмінні вожаті та інші педагогічні працівники в образах відомих героїв-детективів. Процес пошуку і вирішення загадок завжди цікавий, а знайти на великій території табору людину – важко, особливо, якщо вона проявила кмітливість і креатив. Наприклад, одна з вожатих, Лариса Дзюба, невеличкою зросту, на пляжі викопала яму, лягла в неї, її накрили іншим простиратлом, розклавши поверх книгу, одяг, взуття – враження таке, що людина на хвилику відлучилась. Я до сих пір не можу забути цю тривалу дитячу почесну варту біля її простиратла.

З огляду на те, що кожен день був наповнений вщент і вимагав присутності основної маси вожатського колективу, вся підготовча і репетиційна робота відбувалася після відбою, і, в залежності від рівня заходу, могла тривати до години третьої ночі. Але це було цікаво. Великий кіноконцертний зал «Молодої гвардії» (ККЗ) надавав чудові можливості для втілення творчих ідей. Тут можна було оперувати музикою, світлом, створювати декорації. На окремі заходи ми могли взяти костюми і в одеській опереті, і на одеській кіностудії, але найчастіше костюми створювались і виготовлялись самостійно.

Уміли ми і відпочивати, і відзначати свята та дні народження. Все це відбувалось після команди «відбій», коли на корпуси виходили нічні вожаті, або під час перезмінок і не зводилось до банальної пиятики. Для кожного такого заходу створювався «совет дела», розподілялись ролі, готувався заспів, тобто якась міні вистава чи імпреза. Таким чином ми навіть святкували

молодогвардійські весілля, і це були справжні весілля, тому, що за час моєї роботи у «Морському» об'єднались п'ять пар.

Та, напевно, найбільш значущим в цьому контексті був вожатський круїз.

Коли завершувався літній сезон, вожаті винаймали в таборі автобус і вирушали в мандрівку, що поєднувала в собі і активний відпочинок, і методичну роботу. Таким чином ми побували і обмінялись досвідом роботи в трьох із чотирьох всесоюзних таборів: «Артек», «Орльонок» (табір ЦК ВЛКСМ Росії), «Зубрьонак» (табір ЦК ВЛКСМ Білорусії), а також відвідали Крим, Північний Кавказ, Литву, Білорусь.

Коли я розпочав працювати в школі і написав свій перший сценарій останнього дзвоника, на його обговоренні одна із завучів зробила мені зауваження: «Саша, ти не в «Молодій гвардії». Так, – подумав я, – але я зроблю все можливе, щоб діти в школі, хоч трішки відчули себе так, в «Молодій гвардії».

*Кочинаш Олександр Володимирович,
заступник директора з виховної роботи НВК
«Загальноосвітня школа-лицей № 23 ДВНЗ «Прикарпатський
національний університет імені Василя Стефаника»*

«Молода гвардія» – це літо, сонце, море, творчі дитячі індивідуальності та яскраві особистості працівників, конкурентне середовище, висока відповідальність у вирі шалених емоцій. Це школа успіху, школа лідерства, школа креативу. І все це в нашій південній столиці – самобутній Одесі з багатою історією та особливим шармом, де найсиніше море, найромантичніші вечори, найгостинніші люди, найвишуканіші гурмани, найвитонченіший

гумор, золотий пісок Лузанівки і неперевершений табір «Морський». Це найтепліші спогади мого студентського життя.

*Дерев'янка Надія Павлівна,
директор Івано-Франківського обласного відділення Малої
академії наук України, кандидат педагогічних наук,
Заслужений працівник освіти України*

І зорі падають в долоні...

Хочу в кожній дитині відкрити зірку...
У колі вечірнього вогника відчуті тепло її долоні...
У повсякденній розмові сприйняти блиск її очей...
У відвертій бесіді торкнутись тендітної душі...
У психологічному мовчанні чути стук її серця...
У запитаннях-відповідях розуміти глибину думки...
У позитивних вчинках бачити результат своєї роботи...
У сльозах прощання осягнути злет дитини-Зірки-Особистості,
яка тут себе зрозуміла, бо зрозуміли її...
Розкрила себе, бо їй дали можливість розкритися.
Осмислила свою важливість у суспільстві, бо отримала
свободу думки, свободу вибору...

Роз'їжджаються діти-Зірки по всій Україні, щоб у зоряному
саяві знайти свою дорогу в житті і надалі сяяти світлом Добра,
Надії, Віри...

*Аністратов Максим Вікторович,
куратор Школи педагога-організатора, екскурсовод зали авіації і
космонавтики табору «Зоряний» ДП УДЦ «Молода Гвардія»,
Аністратова Любомира Йосипівна,
директор табору «Зоряний» ДП УДЦ «Молода гвардія»*

Сьогодні, коли з дня мого знайомства з дитячим центром «Молода гвардія» промайнуло дев'ять років, розумію, що 15 травня 2007 року змінило моє життя. Саме цього дня я, студентка III курсу філологічного факультету Прикарпатського національного університету, приїхала до дитячого центру для проходження літньої педагогічної практики.

Насичений графік школи педагога-організатора допоміг зрозуміти, що працювати в таборі всеукраїнського масштабу буде нелегко. Ранкові планування, купання на пляжі, творчі конкурси, театралізовані постановки, тренінги, кінолекторії, спортивні естафети... А ще – дитячі сльози, хвилювання батьків... А навзаєм – посмішки, радість, перемоги і злети, дружні обійми і справжня підтримка. Літо промайнуло настільки швидко, що очікуючи 30 серпня потяг «Одеса-Чернівці», плакала, адже усвідомлювала, що подібне в моєму житті, напевне, не повториться. Та доля розпорядилася по-іншому. Приїхавши в 2009 році вдруге до «Молодої гвардії», я працюю тут і по сьогоднішній день.

Комунікабельність, толерантність, впевненість, врівноваженість, цілеспрямованість, небайдужість, взаємодопомога, активність, креативність, щирість... – це далеко не повний перелік якостей, якими повинен володіти працівник «Молодої гвардії». Тільки тут щодня здійснюєш неоціненний внесок у саморозвиток і самовдосконалення, навчаєшся відкривати нові горизонти власних умінь і навичок.

Що змінила «Молода гвардія» в моєму житті? Я повірила в себе. А найголовніше – я знайшла себе. Тільки тут навчаючись – вчусь, маю шанс освоїти нові педагогічні технології, відкрити для себе широкий світ дитини. Дякую тобі, Гвардіє, за це..

Кадирова Світлана Олексіївна,
директор табору «Прибережний» ДП УДЦ «Молода гвардія»

Ми – вожаті

Вожатий – це значить віддати
Частку серця дітям з грудей,
І завжди друзів мати
Серед добрих і щирих людей...
Лише в дружньому колі вожатих
Ти відчуєш підтримку й любов,
Завжди руку готові подати,
До кого б ти не підійшов...
Ми вожаті – і разом ідемо,
Усміхаючись, що б не було,
До дітей, їх батьків, чи просто на сцену,
Даруючи радість, любов і тепло.

Вожатське серце

Якщо серце велике і б'ється в сто герців,
То це незвичайне – вожатське це серце!
Для серця вожатого, повірте ви, діти,
Немає нічого неможливого в світі.
Пройде всі дороги, займе п'єдестали,
Тільки щоб діти його поважали.
Крізь бурю турбот і дитячих прохань
Немає це серце більших бажань,
Лише аби діти були щасливі,
Відкриті серця, мов червоні вітрила,
Мільйони осколків, любов'ю зігріті,
Бо щастя вожатого – це його діти!

Окун Марія Михайлівна,

заступник директора табору «Зоряний» ДП УДЦ «Молода гвардія», редактор молодогвардійської газети «Світ дитинства» і співтворець медіа-центру «Культ-Info» (2014 – 2015 рр.)

Молода Гвардія», табір «Зоряний» назавжди залишаться в моєму серці...

До того, як потрапити до табору, мені потрібно було подолати певні перешкоди вдома та в університеті, та це тільки зміцнило мою волю та бажання стати педагогом-організатором в «Молодій Гвардії». Приїхавши до дитячого центру, потрапляєш у дивовижний світ, де на тебе чекають нові друзі, товариші, нові захоплюючі пригоди і найголовніше – діти, до котрих ти прикипаєш усім серцем і не можеш стримати сліз вкінці зміни, коли час прощатися...

Свою практику я проходила в таборі «Зоряний», котрий став для мене рідною домівкою. Там панує командний дух, ти можеш бути завжди впевнений, що ніколи не залишишся наодинці з труднощами, всі радо приходять на допомогу ділом чи порадою. Тут ти розумієш істинне значення слів «дружба», «команда» «колектив», тут це не просто фрази... В таборі я навчилася бути насамперед другом для своїх вихованців, в деякій мірі, прикладом і наставником. В таборі «Зоряний» кожен загін – це корабель, і так ставалось, що я була вождатою на кораблях, де діти віком 16-17 років. Тож в мою роботу входило не просто погратися з ними, але й вміти помічати їх душевний стан: тим часом, коли маленькі діти плакали і говорили, що хочуть додому, до мами, старші мовчали і дуже важливо було не пропустити момент, вміти знайти правильні слова, заслужити довіру, стати для них другом. Це навчило мене правильно добирати слова, певні розради чи поради, котрі б підтримали мого вихованця, а не навпаки. Також я навчилася спокійніше реагувати на різні зауваження, бо в роботі з дітьми вони завжди будуть присутні, потрібно просто поступово виправляти помилки і не забувати завжди подумати, як краще буде насамперед для ваших вихованців, адже ті, хто робить зауваження тільки

візуально знайомі з роботою вашого корабля, а ви живете разом з ним кожного дня. Не можу сказати, що робота в Молодій Гвардії легка і проста, там є свої вимоги і правила, котрі тебе добре дисциплінують, там ти повинен бути завжди напоготові витримати удар як від керівництва, так і від самих дітей, оскільки діти спочатку шукають слабину, а потім уже вирішують, станеш ти їм другом, чи поважатимуть вони тебе. Також потрібно бути завжди готовим до розмови з батьками, яка не завжди обіцяє бути приємною. Завдяки такому досвіду, я стала цілеспрямованіша, рішучіша, зникла невпевненість. Я точно знаю, що зможу добитися поставленої мети.

Я також добре знаю, що ніколи не забуду літо в «Молодій гвардії»... Репетиції, особливо нічні, вожатих, з котрими мені пощастило працювати та просто познайомитися, декого з дітей (і не тільки з моїх кораблів), виступи, в котрих я брала участь і як виконавець, і як глядач, екскурсії, а також час відпочинку з новими друзями...

Анна Шайнер

(педагог-організатор ДП УДЦ «Молода гвардія» 2013 р.)

Море, сонце і відпочинок – такими були мої очікування від літа. Де ж їх реалізувати, як не в дитячому центрі «Молода гвардія»?

Моє перебування в «Молодій гвардії» почалося зі школи педагога-організатора. Я одразу зрозуміла, що з відпочинком у мене тут не складеться. З першого погляду вразили масштаби дитячого центру: велика територія, красива архітектура, буйність рослин та, звичайно, Його Величність – Море. Починати щось вперше – завжди страшно, саме переляк був виразно помітний в

очах майбутніх вожатих. Хоча було там ще щось – цікавість і прагнення себе показати з кращого боку.

Недоспані ночі, витрачені зусилля: два тижні пролетіли, як день, і, як результат, – ти – педагог-організатор. Хоча ні, стати педагогом без дітей неможливо, найцікавіше чекає попереду...

Коли приїхали відпочиваючі, в нас було за плечами багато теоретичних і практичних занять, та досвіду роботи з дітьми – мало. Проте ми мали швидко увійти в ритм, іншого виходу просто не було. Як нагорода за старання – горде звання «вожатий» і десятки дитячих посмішок і поглядів, яких ти не можеш розчарувати.

В «Молодій гвардії» відчуваєш себе дорослим не тільки тому, що до тебе звертаються по-батькові. Ти несеш відповідальність за життя і здоров'я інших, на тебе покладені надії і очікування дітей на цікавий відпочинок. В цьому оздоровчому таборі головна цінність і орієнтир, на який рівняються, – це дитина, про це тут наголошували і наголошуватимуть завжди.

Від цієї практики в мене залишаться враження і спогади на все життя і досвід, який я зможу реалізувати в подальшій педагогічній діяльності.

Анна Грицьків

(педагог-організатор ДП УДЦ «Молода гвардія» 2013 р.)

Кожному, хто отримує професію педагога, необхідно пройти практику чи то у школі, чи в інших навчальних закладах... Та найбільша практика, на мій погляд, здобувається у таборі. Тут ти не просто займаєшся навчально-виховною діяльністю дітей, – ти з ними живеш: з раннього ранку до пізнього вечора. І вже не вистачає ніяких сил, щоб наступного дня підняти із ліжка, якщо

пощастить хоч трошки поспати, але ти сам не знаєш звідки у тебе на ранок появляються нові сили.

Ці сили у тебе забирають, але, водночас, і дають діти. Адже вони – джерело твоєї енергії. І що здається 21 день... зовсім мало. Але ні. Цього достатньо, щоб ти вивчив не тільки прізвище й ім'я кожного у твоєму загоні, а й дізнався, чим займаються їхні батьки, а хто із дітей, на жаль, сирота, у кого яке хобі, хто ким мріє стати у майбутньому та багато чого іншого. Цих днів достатньо, щоб ти звикнув до дитини, полюбив її, вивчив манеру її спілкування, поведінку, і навіть зрозумів, чому так поводяться бешкетники, які постійно зривали дисципліну в загоні.

До цієї весни я ніколи не була раніше у таборі, у мене навіть не було уявлення, що це таке. Тому певний час сумнівалась, чи зможу я майже 2 місяці, а це 2 зміни, бути далеко від дому, чи справлюсь я зі своїми обов'язками, працюючи педагогом-організатором у таборі. Та зараз я розумію, що це була чудова нагода випробувати свої сили, переконатись, чи зможу я працювати з дітьми, як вони сприйматимуть мене, а я – їх.

У таборі можна багато чому навчитись. Навіть, якщо ти не художник, тобі все одно прийдеться щось малювати (до прикладу, – загоновий куточок) чи робити якісь аплікації, доведеться танцювати, співати, придумувати різні конкурси, складати сценарії, тобто відкривати в собі креативність та творчість. Та найголовніше – потрібно вміти зацікавити дітей, якого б віку вони не були. А якщо ти, вожатий, будеш їм цікавий, то вони обов'язково з тобою подружаться. І вдячністю тобі будуть їхні сльози, коли діти виїжджатимуть із табору.

Якщо життя – це рух, то у таборі ти відчуваєш справжній смак життя. Рухайся побільше! Не шкодуй себе, своїх сил та енергії заради інших, а особливо заради дітей!

Ірина Соколик

(педагог-організатор ДП УДЦ «Молода гвардія» 2013 р.)

Для мене велике щастя, що університет дав можливість проходити педагогічну практику в УДЦ «Молода гвардія».

Перед заїздом дітей нас два тижні навчали у школі педагогів-організаторів того, що знадобиться під час роботи: виступати на сцені, вміти працювати з мікрофоном, проектором, складати сценарії, заповнювати документацію, співати, танцювати, грати з дітьми ігри (рухливі, інтелектуальні, жартівливі), проводити загонові справи (інтелектуальні, творчі, аналітичні, трудові, пізнавальні). Щодня ми відвідували лекції, працювали в бібліотеці, яка суттєво допомагала (і допомагатиме) у складанні сценаріїв свят та проведенні екскурсій для дітей табором та Одесою.

Та були й певні труднощі: важко за такий короткий період часу засвоїти безліч нової інформації. Під час навчання дні дуже насичені. Вільного часу не було, як і вихідних. Цілий день ми знаходилися в русі. Щоб встигнути все зробити – не спали до 3-4 години ночі. В перші дні ми (на свій сором) просто засинали на лекціях, але згодом звикли. Та від активного дня з'являвся пречудовий апетит!

«Молода гвардія» – це особливий світ, тому що саме тут можна вповні розкрити свої таланти, розкрити себе як особистість, отримати перший педагогічний досвід.

При нагоді відвідайте «Молоду гвардію». Повірте мені, ви не пожалкуєте!

Ірина Гречанюк

(педагог-організатор ДП УДЦ «Молода гвардія» 2013 р.)

Початок травня 2015 р. Я – студентка III курсу Педагогічного інституту. На носі проходження практики в літніх оздоровчих таборах. Я чекала її віддавна. Ще минулого року я знала, що хочу

поїхати саме в «Молоду гвардію», хоч не мала уявлення, що це за табір із середини. Тільки декілька днів перед виїздом я зрозуміла, куди я їду.

ШПО – школа педагога-організатора – перше випробовування на шляху до роботи в Українському дитячому центрі «Молода гвардія».

Можу сказати тільки одне – було дуже важко! ШПО – це багато незрозумілих спочатку речей. ШПО – це вічні недосипання. ШПО – це коли ти буквально засинаєш на лекціях. ШПО – це строгі та вимогливі куратори. ШПО – це постійні концерти, виступи. ШПО – це зубріння «Ігор на свіжому повітрі». ШПО – підготовка загонових та таборових справ, загових куточків, «апетитників» і т.д. ШПО – це коли «з нічого», за декілька хвилин, потрібно зробити «щось». ШПО – це імпровізація «на ходу». ШПО – це надпереживання перед кожним заходом. ШПО – це заповнення блокноту слухача. ШПО – це підготовка сюрпризів на вечірні вогники. І взагалі, про ШПО можна говорити годинами, адже це можливість стати справжнім педагогом-організатором – креативним, толерантним, тактовним, доброзичливим, вихованим, енергійним, розуміючим, організованим, високомайстерним тощо.

ШПО – це окреме життя, яке має прожити кожен, хто хоче стати обізнаним та майстерним вожатим.

Ось що для мене означає ШПО. Це незабутній час у колі інколи старанних та відповідальних, а інколи – й лінивих, таких, як я, слухачів ШПО. Хоч і навантаження були великі та незвичні, але я дійшла до кінця. І ні краплі не жалію, що, коли була можливість просто взяти і піти, я твердо вирішила залишитись.

І я стала вожатою. Дотепер пам'ятаю свою першу зміну, пам'ятаю всіх дітей, до одного. Робота вожатою показала мені наскільки прекрасний світ. Життя набуло нового сенсу, нової

швидкості, відкрились нові ідеали. Тут, в «Молодій гвардії», я зрозуміла, яким цікавим, різноманітним та контрастним може бути дозвілля. Я відкрила нові можливості у собі. Я була і художником, і сценаристом, і клоуном, і ведучою, і поетесою, і психологом, і всім тим, ким тільки можна бути. Та найбільше задоволення від роботи вожатим приносить те, коли діти із твого загону кожного ранку зустрічають тебе з усміхненими обличчями та відкритими і щирими обіймами. Тоді і день проходить непомітно, і настрої хороший, і хочеться дітям прихилити небо.

Також хочеться сказати, що тут, в «Молодій гвардії» я познайомилася з багатьма чудовими людьми, моїми колегами. Вони веселі, привітні, повні ідей, неординарні та талановиті. Це прекрасний колектив, чудові керівники та директори, які завжди готові допомогти.

І взагалі, «Молода гвардія» зробила мене впевненою у собі та своїх можливостях особистістю. Навчила перемагати, не здаватись і йти до кінця. Від практики у цьому чудовому таборі я отримала масу задоволення, приємних вражень та незабутніх моментів.

Сніжана Негрук

(педагог-організатор ДП УДЦ «Молода гвардія» 2015 р.)

«Оберіть собі роботу до душі, і вам не доведеться працювати жодного дня». Саме таким висловом ми хочемо охарактеризувати час, проведений у «Молодій гвардії». На жаль, не для всіх вона стала другим домом, та все ж ми сьогодні багато в чому завдячуємо саме їй. «Молода гвардія» зробила з нас дорослих, впевнених у собі молодих людей зі своєю точкою зору, яка утворилася завдяки випробуванням та завданням, які різко та неочікувано «впали на наші плечі». Ми змогли пізнати себе з багатьох сторін, розкрити

нові таланти, які дримали та чекали свого моменту. Кожен з нас зрозумів свої слабкі та сильні сторони, які проявлялись з кожним днем. Ми боролися з власними стереотипами та вчилися командної роботи, не зважаючи на труднощі, що виникали. Аналізуючи пройдений шлях, варто зазначити, що емоції, які вирували в кожного з нас, були кардинально різними. Починаючи від бажання швидше повернутися додому, до бажання залишитись якнайдовше. Єдине, що додавало завжди сил та бажання працювати, – були, звісно, діти, які з захопленням пробували щось нове.

Незабутнє відчуття, коли бачиш результат своїх дій у вигляді вдячності дітей та їхньої посмішки. Успіх загону залежить від командної роботи педагогів-організаторів, тому дуже важливо прислухатися до їхньої думки. Та все ж хороших емоцій залишилось набагато більше, ніж негативних. Ранки на березі Чорного моря, хвили, що манять повернутися знову і знову, і, звісно, люди, що стали рідними. Тому, бажаємо Вам знайти в «Молодій гвардії» те, що потрібно саме для Вас і, не зважаючи ні на що, залишитись самим собою.

*Анастасія Брик, Анна Довгалюк, Ольга Кавака,
Тетяна Кіселик, Каміла Томін, Роман Червак*
(педагоги-організатори ДП УДЦ «Молода гвардія» 2016 р.)

Перший раз, коли я побачила «Молоду гвардію», вона мене зачарувала своєю красою, адже тут надзвичайний краєвид, велика кількість дерев та квітів. У Школі педагога-організатора було спочатку надзвичайно важко, зате після закінчення школи нам працювати з дітьми стало набагато простіше. Діти в «Молодій гвардії» веселі, життєрадісні, вони активно беруть участь в конкурсах та житті табору. Надзвичайно вражає те, що саме тут можуть відвідати Одеський цирк, покататися на Хаджибеї,

відвідати оперу. Враження від Молодої Гвардії залишаться на все моє життя, і, звичайно, досвід, який я отримала будучи педагогом-організатором, мені обов'язково стане у пригоді.

Людмила Понепояк

(педагог-організатор ДП УДЦ «Молода гвардія» 2016 р.)

«Молода гвардія» спочатку була для мене чимось невідомим і незбагненим. Приїхати сюди і побачити красу Одеси було мрією для мене. І ці щасливі та швидкоплинні миті яскравого життя я буду пам'ятати надовго. «Молода гвардія» – це маленька зірочка, яка, засяявши в моєму житті, стала великою і яскравою. Тут я по-справжньому стала дорослою, відповідальною та активною у всьому. У всіх видах діяльності, чого сама від себе не чекала. Запам'яталось найбільше не море, як не дивно, не територія, а діти, які кожної зміни були різними, цікавими і надзвичайно талановитими! Про цей табір можна написати дуже багато, адже кожний день був по своєму насичений та різнобарвний. Це Літо-2016 я запам'ятаю на все життя, а коли приїду додому, то, звичайно, буду жити спогадами про «Молоду гвардію».

Софія Головчак

(педагог-організатор ДП УДЦ «Молода гвардія» 2016 р.)

«Молода гвардія» для мене спочатку була «школою виживання». Безсонні ночі Школи педагога-організатора давалися дуже важко. Та все змінили мої перші дітки. Саме тоді я зрозуміла, що я знаходжуся в потрібному місці. «Молода Гвардія» – це маленька країна, де сяє море зірок, і ще така кількість запалюється нових. Це окрема частинка на карті України, де завжди панує свято дитинства. Це велика школа життя, яка змінила мене повністю. Тут

я стала більш відповідальною, розкрила у собі такі можливості, про які навіть у сні не здогадувалася. Тут, за декілька хвилин, я навчилася складати сценарії свят, по-дорослому та мудрому виходити з різних проблемних ситуацій, розуміти діток різної вікової категорії, а головне, – я закохалася у кожную дитячу душу, і зуміла закохати їх у себе. Дякую цьому періоду у моєму житті за те, яка я стала, за той досвід, який я з великим бажанням буду поповнювати, і прагнути до вищого, адже саме цього мене навчила моя нова домівка – «Молода гвардія»!!!!

Євгенія Волосянко

(педагог-організатор ДП УДЦ «Молода гвардія» 2016 р.)

Положення Школи педагога-організатора

I. Загальні положення щодо організації роботи Школи педагога-організатора

1.1. Школа педагога-організатора (далі – ШПО) проводиться на базі ДП УДЦ «Молода гвардія» за підтримки Міністерства соціальної політики України.

1.2. ШПО працює у напрямку вдосконалення педагогічної майстерності та підготовки педагогічних працівників до здійснення психолого-педагогічного супроводу дітей в умовах оздоровлення та відпочинку.

1.3. Координують роботу ШПО співробітники науково-методичного відділу на чолі з заступником генерального директора з виховної роботи.

1.4. До навчання в ШПО запрошуються випускники та студенти педагогічних навчальних закладів та молоді люди, які бажають працювати в закладах оздоровлення та відпочинку на посадах педагогів-організаторів, вожатих, культорганізаторів, методистів тощо.

1.5. Викладацький склад ШПО визначається за місяць до проведення і представлений адміністрацією та педагогами УДЦ «Молода гвардія», викладачами Південноукраїнського національного педагогічного університету імені К.Д. Ушинського, висококваліфікованими аніматорами, хореографами, керівниками гуртків та ін.

II. Мета і завдання діяльності Школи педагога-організатора

2.1. Мета: теоретична та практична підготовка педагогічних працівників до роботи в позашкільних та пришкільних закладах оздоровлення та відпочинку дітей на посадах педагогів-організаторів, культорганізаторів, методистів.

2.2. Завдання:

- розкриття особливостей освітньо-виховного процесу в умовах рекреації;
- ознайомлення зі специфікою педагогічної майстерності в умовах рекреації;
- формування професійних компетенцій педагога-організатора;
- оволодіння сучасними педагогічними та психологічними технологіями;
- розвиток умінь і навичок організації колективної та групової роботи з дітьми;
- вивчення особливостей індивідуальної роботи з дітьми в умовах рекреації;
- набуття практичних навичок у вирішенні психолого-педагогічних ситуацій;
- розвиток особистісних компетенцій, необхідних для роботи в дитячому центрі;
- набуття навичок міжособистісної взаємодії та основ комунікацій з колегами;
- створення умов для самореалізації та розкриття творчого потенціалу;
- пропаганда, збереження та примноження кращих традицій відпочинку та оздоровлення (з досвіду УДЦ «Молода гвардія»).

III. Умови проведення ШПО

3.1. ШПО проводиться щорічно з 14 по 28 травня (заїзд слухачів – 13 травня).

Графік проведення навчальних заходів визначається за місяць до початку навчання.

3.2. Навчання у ШПО проводиться на безоплатній основі для тих, хто в подальшому буде працевлаштований в дитячих

оздоровчих таборів УДЦ «Молода гвардія». Для всіх інших слухачів вартість харчування, проживання та вартість інформаційно-методичних матеріалів визначається згідно калькуляції.

3.3. ШПО проводиться за навчальною програмою, затвердженою педагогічною радою УДЦ «Молода гвардія». Загальний стиль навчання – практико-орієнтований, в основі якого практичні та теоретичні заняття розроблені у формі лекцій, практикумів, майстер-класів, відеолекторіїв, презентацій тощо.

3.4. По завершенню навчання слухачі ШПО складають підсумковий іспит.

IV. Умови набору/відбору слухачів ШПО

4.1. Особам, які мають бажання навчатися у ШПО та отримати сертифікат всеукраїнського зразка без подальшого працевлаштування в УДЦ «Молода гвардія» достатньо подати до науково-методичного відділу заявку-анкету не пізніше 20 днів до початку навчання.

4.2. Серед бажаючих пройти навчання в ШПО та отримати посаду педагога-організатора в одному з оздоровчих таборів УДЦ «Молода гвардія» проводиться заочний відбір на основі заявки, анкетування та онлайн-бесіди.

4.3. Серед студентів, які мають бажання пройти педагогічну практику на посадах педагогів-організаторів УДЦ «Молода гвардія», проводиться відбір в навчальному закладі (згідно договору про співпрацю), який здійснюють представники центру, психологи або уповноважені особи (зазвичай, керівники практиками навчальних закладів).

4.4. Відбір слухачів серед студентів проводиться на конкурсній основі.

4.5. Основними критеріями відбору є:

- зацікавленість роботою з дітьми;
- соціальна зрілість (розвинені політична, інформаційна, екологічна культура);
- володіння професійними знаннями, уміннями та навиками;
- готовність до практичної діяльності в умовах тимчасового дитячого колективу та взаємодії і співпраці з колегами;
- володіння прикладними вміннями;
- готовність до підвищених фізичних, психічних і емоційних навантажень;
- здоровий спосіб життя;
- можливість приїзду у визначені терміни.

V. Правила роботи ШПО

5.1. Слухачі ШПО мають мати такі документи: паспорт, ідентифікаційний код, оформлену медичну та трудову книжки державного зразка, диплом або довідку з місця навчання.

5.2. Слухачі відраховуються зі ШПО у разі: невиконання правил внутрішнього розпорядку; порушень дисциплінарних принципів; значного відставання від навчальної програми; отримання незадовільної оцінки на підсумковому іспиті.

5.3. Слухачі, які передчасно переривають навчання у ШПО без вагомих на те причин, зобов'язані відшкодувати закладу-організатору матеріальні витрати на їх утримання.

5.4. Слухачі ШПО, які показали на іспиті достатній рівень знань, отримують сертифікат підвищення кваліфікації та можливість працевлаштування в дитячих оздоровчих таборах України, зокрема й УДЦ «Молода гвардія».

З положенням ознайомлений:

(Підпис слухача ШПО)

(П.І.П.)

Варіанти запитань для роздумів та творчих завдань у конкурсному відборі студентів для проходження літньої виробничої педагогічної практики в ДП УДЦ «Молода гвардія»

Запитання для роздумів

Як правильно вирішувати конфліктні ситуації в загоні?

Що робити, якщо діти не хочуть спати після відбою?

Якими мають бути відносини між педагогами-організаторами, що працюють на одному загоні?

Якими уміннями та навичками, на Вашу думку, повинен володіти педагог-організатор дитячого центру?

Що потрібно враховувати педагогу-організатору, обираючи форми і методи роботи з дітьми?

Якщо один педагог-організатор заборонив дітям займатися певним видом діяльності, чи може інший це дозволити?

Як Ви думаєте, скільки разів необхідно повторювати одне й те саме дітям?

Як вчинити педагогу-організатору, якщо діти нічого не хочуть робити?

На що, на Вашу думку, слід звертати увагу в день від'їзду?

Як помирити дітей-забіяк?

Ким, на вашу думку, має стати педагог-організатор для дитини?

Що необхідно враховувати педагогу-організатору під час підготовки до заходу?

Про що і як саме слід говорити з батьками своїх вихованців?

Які теми, на Вашу думку, є забороненими для розмов з дітьми?

Як об'єднати дітей з різними інтересами в один колектив?

Що робити педагогу, якщо діти використовують ненормативну лексику?

Охарактеризуйте вікові особливості дітей старшого (молодшого) шкільного віку.

Якщо дитину з Вашого загону висміюють інші діти через певні фізичні вади чи особливості поведінки, якими будуть Ваші дії?

Що робити педагогу-організатору, якщо він помітив, що його вихованець вживав спиртні напої чи палив?

Що має знати педагог-організатор, перш ніж розпочинати свою професійну діяльність?

Як Ви гадаєте, з ким повинні перебувати діти під час проведення спортивних заходів?

Якою має бути тактика поведінки з агресивними і нервовими дітьми?

Дитина у Вашому загоні порушує правила поведінки. Якими будуть Ваші дії?

Тимчасовий дитячий колектив. Його особливості і як згуртувати дітей?

Підліток плаче. Якими повинні бути дії педагога-організатора?

Один з хлопчиків (дівчаток) у Вашому загоні не дотримується особистої гігієни і про це вже почали пліткувати інші діти. Ваші дії.

Кастинг-картка № 1

1. Підготувати візитку команди «Ми маємо вожатський X-фактор» (не більше 2 хв.). Обов'язкові вимоги: кожен член команди має бути задіяний, допускаються використання різних жанрів.

2. Розіграти (інсценізувати) казку «Попелюшка» у жанрі детективу, додаючи до сюжету Шерлока Холмса і Доктора Ватсона (2-2,5 хв.)

3. Конкурс «Буріме по-молодогвардійськи» (скласти вірш або частівки на тему відпочинку дітей, римуючи такі слова-пари:

ірис – кипарис	пташка – мурашка
форма – норма	сніг – біг

Кастинг-картка № 2

1. Підготувати візитку команди «Ми маємо вожатський X-фактор» (не більше 2 хв.). Обов'язкові вимоги: кожен член команди має бути задіяний, допускаються використання різних жанрів.

2. Розіграти (інсценізувати) казку «Ріпка», де всі герої співають замість звичного діалогу (2-2,5 хв.)

3. Конкурс «Буріме по-молодогвардійськи» (скласти вірш або частівки на тему відпочинку дітей, римуючи такі слова-пари:

поїли – сили	волосся – колосся
риба – здибав	подарунки – візерунки

Кастинг-картка № 3

1. Підготувати візитку команди «Ми маємо вожатський X-фактор» (не більше 2 хв.). Обов'язкові вимоги: кожен член команди має бути задіяний, допускаються використання різних жанрів.

2. Розіграти (інсценізувати) казку «Пан Коцький», в жанрі вестерн.

3. Конкурс «Буріме по-молодогвардійськи» (скласти вірш або частівки на тему відпочинку дітей, римуючи такі слова-пари:

вожатий – завзятий	гратися – змагатися
вода – бліда	персонал – канал

Кастинг-картка № 4

1. Підготувати візитку команди «Ми маємо вожатський X-фактор» (не більше 2 хв.). Обов'язкові вимоги: кожен член команди має бути задіяний, допускаються використання різних жанрів.

2. Розіграти (інсценізувати) казку «Солом'яний бичок» як балет на сцені театру (2-2,5 хв.).

3. Конкурс «Буріме по-молодогвардійськи» (скласти вірш або частівки на тему відпочинку дітей, римуючи такі слова-пари:

організатор – трансформатор	сіли – мили
спить – кипить	діточки – квіточки

Кастинг-картка № 5

1. Підготувати візитку команди «Ми маємо вожатський X-фактор» (не більше 2 хв.). Обов'язкові вимоги: кожен член команди має бути задіяний, допускаються використання різних жанрів.

2. Розіграти (інсценізувати) казку «Рукавичка», замінюючи дійових осіб на сучасних супер-героїв (Супермен, Бетмен, жінка-кішка, Міцний горішок тощо), передати їх характер у комедійному жанрі (2-2,5 хв.).

3. Конкурс «Буріме по-молодогвардійськи» (скласти вірш або частівки на тему відпочинку дітей, римуючи такі слова-пари:

рай – край	порода – природа
ганок – світанок	сліди – води

Кастинг-картка № 6

1. Підготувати візитку команди «Ми маємо вожатський X-фактор» (не більше 2 хв.). Обов'язкові вимоги: кожен член команди має бути задіяний, допускаються використання різних жанрів.

2. Розіграти (інсценізувати) казку «Бременські музиканти», де всі герої страшенно хочуть спати (2-2,5 хв.).

3. Конкурс «Буріме по-молодогвардійськи» (скласти вірш або частівки на тему відпочинку дітей, римуючи такі слова-пари:

вожатий – завзятий

віслюк – сундук

далеко – смерека

забава – Любава

Кастинг-картка № 7

1. Підготувати візитку команди «Ми маємо вожатський X-фактор» (не більше 2 хв.). Обов'язкові вимоги: кожен член команди має бути задіяний, допускаються використання різних жанрів.

2. Розіграти (інсценізувати) казку – рок-оперу «Русалонька Аріель», при цьому живі і неживі предмети в казці можуть розмовляти (2- 2,5 хв.).

3. Конкурс «Буріме по-молодогвардійськи» (скласти вірш або частівки на тему відпочинку дітей, римуючи такі слова-пари:

вожатий – крилатий

не спить – вчить

діти – квіти

горе – море

Кастинг-картка № 8

1. Підготувати візитку команди «Ми маємо вожатський X-фактор» (не більше 2 хв.). Обов'язкові вимоги: кожен член команди має бути задіяний, допускаються використання різних жанрів.

2. Розіграти (інсценізувати) казку «Вовк і семеро козенят» в жанрі фантастики, присвоюючи героям надможливості (2-2,5 хв.)

3. Конкурс «Буріме по-молодогвардійськи» (скласти вірш або частівки на тему відпочинку дітей, римуючи такі слова-пари:

печаль – даль

інтерес – пес

морози – погрози

вихованці – танці

Кастинг-картка № 9

1. Підготувати візитку команди «Ми маємо вожатський X-фактор» (не більше 2 хв.). Обов'язкові вимоги: кожен член команди має бути задіяний, допускаються використання різних жанрів.

2. Розіграти (інсценізувати) мультик «Ніндзя Черепашки», придумуючи власний сюжет (2-2,5 хв.).

3. Конкурс «Буріме по-молодогвардійськи» (скласти вірш або частівки на тему відпочинку дітей, римуючи такі слова-пари:

рушничок – боровичок

машина – капустана

ліпити – гнівити

дороги – пороги

Кастинг-картка № 10

1. Підготувати візитку команди «Ми маємо вожатський X-фактор» (не більше 2 хв.). Обов'язкові вимоги: кожен член команди має бути задіяний, допускаються використання різних жанрів.

2. Розіграти (інсценізувати) казку «Білосніжка і сім Гномів», де всі гноми відрізняються один від одного всіма можливими якостями (2-2,5 хв.).

3. Конкурс «Буріме по-молодогвардійськи» (скласти вірш або частівки на тему відпочинку дітей, римуючи такі слова-пари:

телефон – слон

інструкція – дедукція

калоша – хороша

професіонал – журнал

Кастинг-картка № 11

1. Підготувати візитку команди «Ми маємо вожатський X-фактор» (не більше 2 хв.). Обов'язкові вимоги: кожен член команди має бути задіяний, допускаються використання різних жанрів.

2. Розіграти (інсценізувати) казку «Царівна-жаба», де всі кудись поспішають, акцентуючи увагу на святкуванні весілля в українських традиціях (2-2,5 хв.).

3. Конкурс «Буріме по-молодогвардійськи» (скласти вірш або частівки на тему відпочинку дітей, римуючи такі слова-пари:

позаду – винограду

цокотить – забринить

ігровий – лісовий

трикотаж – грильяз

Кастинг-картка № 12

2. Підготувати візитку команди «Ми маємо вожатський X-фактор» (не більше 2 хв.). Обов'язкові вимоги: кожен член команди має бути задіяний, допускаються використання різних жанрів.

4. Розіграти (інсценізувати) казку «Колобок» в стилі індійського фільму (2-2,5 хв.).

5. Конкурс «Буріме по-молодогвардійськи» (скласти вірш або частівки на тему відпочинку дітей, римуючи такі слова-пари:

водограй – край

вишня – вийшла

сонечко – віконечко

коса – краса

**Взірець вітання з нагоди перемоги у конкурсі-відборі
для проходження літньої виробничої педагогічної практики
в ДП УДЦ «Молода гвардія» 2014 року**

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДЕРЖАВНИЙ ВИЩИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД
ПРИКАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНІКА**

ЛІТО-2014

Дорогий студенте!

Вітаємо Тебе з ПЕРЕМОГОЮ

***в університетському конкурсі-відборі,
який відбувся 3 квітня 2014 року,
на кращого студента-практиканта для Державного
підприємства «Український дитячий центр «Молода гвардія»!***

***Бажаємо Тобі провести свою першу виробничу практику,
яка відбудеться з 14 травня до 30 серпня 2014 р. в м. Одесі
в оздоровчому закладі для дітей та юнацтва
«Молода гвардія» на «відмінно»!***

Директор Педагогічного інституту
ДВНЗ «Прикарпатський національний
університет імені Василя Стефаника»

Рега О.С.

Начальник табору «Зоряний»
ДП «Український дитячий центр
«Молода гвардія»

Аністратова Л.Й.

**Нормативно-правове регулювання діяльності
педагога-організатора ДП УДЦ «Молода гвардія»**

**Основні положення посадової інструкції
педагога-організатора табору**

Функціональні обов'язки педагога-організатора

1.1. Функціональні обов'язки педагога-організатора табору визначені на основі кваліфікаційної характеристики за даною посадою.

1.2. Педагог-організатор табору:

1.2.1. Організує виховну, оздоровчу роботу в загоні, неухильно виконуючи пам'ятки, інструкції, вимоги «Положення про охорону здоров'я й життя дітей, що перебувають у ДП УДЦ «Молода гвардія».

1.2.2. Забезпечує організованість, дисципліну й порядок у загоні, виконання режиму дня, збереження матеріальних цінностей.

1.2.3. Проводить діагностику в загоні з метою вивчення знань, інтересів, захоплень дітей, особливостей їх індивідуально-типологічних особливостей.

1.2.4. Планує роботу загону на зміну, на день, здійснює педагогічний аналіз свого робочого дня в щоденнику педагога-організатора.

1.2.5. Проводить із дітьми бесіди щодо дотримання ними правил особистої гігієни, техніки безпеки, дій в екстремальних ситуаціях.

1.2.6. Бере участь у роботі рад справ, розробці сценарних планів, підготовці й проведенні таборових заходів.

1.2.7. Узагальнює матеріали сценарних планів загонових справ, бере участь у випуску збірників методичних матеріалів «З досвіду роботи».

1.2.8. Організує чергування дітей свого загону в спальних корпусах, їдальні, може бути присутнім при закладці продуктів під час свого чергування по їдальні.

1.2.9. Проходить медичне обстеження на допуск до роботи в дитячих установах.

1.2.10. Підвищує свою професійну майстерність, беручи участь у роботі Школи педагога-організатора, семінарах, конференціях, інноваційних іграх, а також шляхом самоосвіти. Використовує досвід своїх попередників.

1.2.11. В роботі з дітьми дотримується демократичних принципів (право кожної дитини на участь у будь-якій справі, право на вибір).

1.2.12. Організовує дитячі змагання в загоні, підведення підсумків разом з органами дитячого самоврядування.

1.2.13. Працює з батьками відпочиваючих дітей.

1.2.14. Здійснює творче планування діяльності загону.

1.2.15. Забезпечує охайність дітей в загоні (одяг, взуття, головні убори), здійснює контроль за зберіганням дитячих речей, обміном білизни. Стежить за санітарним станом спальних кімнат, побутових приміщень, холів.

1.2.16. Контролює процес одягання дітей відповідно до погодних умов.

1.2.17. Організовує самообслуговуючу, суспільно-корисну працю дітей в загоні.

1.2.18. Під час чергування слідкує за порядком у корпусі (контролює зберігання ключів від кімнат, відповідає на телефонні дзвінки, стежить за наявністю холодної (гарячої) води в корпусі,

контролює відвідування дітей, веде зошити обліку нічних чергувань, заяв, санітарного стану кімнат).

2. Відповідальність педагога-організатора.

2.1. Педагог-організатор табору несе персональну відповідальність:

- за збереження життя, здоров'я дітей свого загону;
- за безпеку дітей під час проведення морських купань, перебування на пляжі, у паркових зонах центру, під час походів, екскурсій, інших культурно-масових заходів за межами центру;
- за виконання покладених на нього обов'язків.

2.2. За порушення законів та інших нормативно-правових актів про охорону праці, створення перешкод у діяльності посадових осіб, органів державного нагляду за охороною праці, їх організацій та об'єднань може притягатися до дисциплінарної, адміністративної, матеріальної, кримінальної відповідальності відповідно до закону.

3. Взаємовідносини

3.1. У своїй роботі підпорядковується директору табору, заступнику директора табору з виховної роботи.

3.2. З питань охорони праці виконує вимоги приписів органів державного нагляду за охороною праці, служби охорони праці підприємства за напрямком своєї діяльності

**Правова, майнова та дисциплінарна відповідальність
педагога-організатора**

1. Права педагога-організатора

Педагог-організатор має право:

- отримувати всі передбачені законодавством соціальні гарантії;
- вимагати сприяння у виконанні своїх посадових обов'язків і здійсненні прав;
- вимагати створення організаційно-технічних умов, необхідних для виконання посадових обов'язків та надання необхідного обладнання та інвентарю;
- знайомитися з проектами документів, що стосуються його діяльності;
- запитувати і отримувати документи, матеріали та інформацію, необхідні для виконання своїх посадових обов'язків і розпоряджень керівництва;
- підвищувати свою професійну кваліфікацію;
- на самостійний вибір форм і методів роботи з учнями і планування її на основі плану роботи школи і педагогічної діяльності;
- на захист професійної честі й гідності;
- на ознайомлення зі скаргами й іншими документами, що містять оцінку його роботи, надання щодо них пояснень;
- на захист своїх інтересів самостійно і/або через представника, зокрема й адвоката, у разі дисциплінарного або службового розслідування, пов'язаного з порушенням педагогом норм професійної етики;

– на конфіденційність дисциплінарного (службового) розслідування, за винятком випадків, передбачених законодавством;

– на атестацію на добровільній основі на відповідну кваліфікаційну категорію;

– повідомляти про виявлені в процесі своєї діяльності порушення і невідповідності і вносити пропозиції щодо їх усунення;

– ознайомлюватися з документами, що визначають права та обов'язки за займаною посадою, критерії оцінки якості виконання посадових обов'язків.

2. Відповідальність педагога-організатора

Відповідальність педагога-організатора: дисциплінарна, майнова, кримінальна носить такий характер:

педагог-організатор несе відповідальність за:

– невиконання або несвоєчасне виконання покладених посадовою інструкцією обов'язків та (або) невикористання наданих прав;

– недотримання правил внутрішнього трудового розпорядку, охорони праці, техніки безпеки, виробничої санітарії та протипожежного захисту;

– розголошення інформації про організацію (підприємство/установу), що відноситься до комерційної таємниці;

– невиконання або неналежне виконання вимог внутрішніх нормативних документів організації (підприємства/установи) та законних розпоряджень керівництва;

– правопорушення, скоєні в процесі своєї діяльності, в межах, встановлених чиним адміністративним, кримінальним та цивільним законодавством;

- завдання матеріального збитку організації (підприємству/установі) в межах, встановлених чинним адміністративним, кримінальним та цивільним законодавством;
- неправомірне використання наданих службових обов'язків та повноважень, а також використання їх в особистих цілях.

**Основні положення
ДП УДЦ «Молода гвардія»
з охорони життя і здоров'я дітей**

Державне підприємство «Український дитячий центр «Молода гвардія» (далі – центр) є освітньо-оздоровчим закладом. Перебування дітей в центрі повинно сприяти їх всебічному гармонійному розвитку, зміцнювати їх здоров'я, а також надавати допомогу дітям та підліткам в розкритті потенційних потреб.

«Молода гвардія» – дитячий заклад і це накладає відповідальність на всіх працівників центру, а особливо на педагогів-організаторів та медичних працівників за збереження здоров'я та життя дітей.

Час перебування дітей в центрі поділяється на три періоди:

- I. Організаційний період.
- II. Основний період.
- III. Підсумковий період.

Кожен із них має свої особливості, розуміння і виконання яких є гарантією збереження здоров'я і життя дітей у центрі.

Організаційний період

Найбільш важливим та відповідальним періодом у збереженні здоров'я і життя дітей є організаційний період в таборах і загонах, який починається відразу після заїзду, співпадає із періодом акліматизації і адаптації та проходить в перші 4-5 днів зміни. Організацію і порядок під час заїзду в центр здійснює адміністратор, відповідальний за заїзд в цілому, начальники таборів із заступниками з виховної роботи на місцях. Зустріч делегацій та груп на залізничному та автобусному вокзалах, аеропорту здійснюють педагоги-організатори. Супроводжуючий групи дітей

повинен разом із відповідальним педагогом-організатором, згідно затвердженого списку дітей, за прізвищами, посадити їх в автобус, провести перекличку, здійснити відправлення, дотримуючись правил з техніки безпеки. По дорозі в центр супроводжуючий та педагог-організатор слідкують за самопочуттям дітей, розповідають про місто Одесу, історію центру. Адміністратор, відповідальний за заїзд, повинен за прізвищами прийняти від супроводжувачого всю документацію на кожну дитину (згідно наказу (розпорядження) про перебування дітей в таборі (список дітей, путівки, медичні картки і т.д.). В таборі відповідальний за заїзд заступник начальника з виховної роботи записує дітей в журнал реєстрації, розподіляє по загонах відповідно до віку та направляє дітей на медичний огляд. Коли заїзд проходить в період навчання, то комплектація класів проводиться вчителями школи.

Під час огляду медичними працівниками проводиться термометрія, зовнішній огляд, виявляються хворі із різними вадами розвитку, заразними шкірними, інфекційними хворобами, враженими педикульозом. Медичні картки залишаються в медпунктах таборів. Діти із педикульозом проходять санобробку.

Діти, у яких виявлені гострі захворювання, госпіталізуються в медичну частину.

Діти, які прибули в центр із абсолютними протипоказаннями за станом здоров'я, до центру не приймаються і відправляються із супроводжувачими до місця проживання.

Після реєстрації та проходження медичної комісії діти йдуть по своїх загонах. З цього моменту загонний педагог-організатор несе персональну відповідальність за охорону життя та здоров'я дітей, організовує виховну та оздоровчу роботу в загонах.

Протягом організаційного періоду зміни педагог-організатор повинен забезпечити повний порядок та дисципліну в загоні,

приділити особливу увагу організації дитячого колективу, не випустити з поля зору жодну дитину. Створити при цьому всі умови для безпеки дітей. Особисті речі діти повинні здати в камеру схову, гроші та цінні речі (мобільні телефони, фотоапарати тощо) – в таборову касу тому, що педагог-організатор не несе відповідальності за їх збереження. Педагоги-організатори проводять інструктажі з дітьми свого загону (за особистим підписом кожного) у педагогічних щоденниках:

- з техніки безпеки та протипожежної безпеки;
- безпечної поведінки на воді;
- поведінки під час спортивних змагань та масових заходів;
- поведінки в їдальні та корпусах;
- поводження з рослинами і тваринами, що знаходять на території центру;
- правилами взаєностосунків і поведінки дітей протягом зміни;
- збереження майна табору та власних речей.

Результати поглибленого медичного огляду доводяться до відома головного лікаря та начальників таборів, а рекомендації щодо фізичного навантаження, стану кожної дитини даються загоновим педагогам-організаторам та заносяться в педагогічний щоденник на спеціально відведеній сторінці – „Стан здоров'я дітей».

В період перебування дітей в центрі медичним персоналом проводяться щоденні амбулаторні прийоми з метою надання медичної допомоги хворим, активно виявляються і своєчасно ізолюються хворі, організовується лікування дітей в ізоляторі, при наявних показаннях, виконується госпіталізація хворих дітей в закріплені за центром лікувальні заклади, при інфекційних

захворюваннях, – негайно повідомляється у відповідний відділ охорони здоров'я та санепідемстанцію, організовується госпіталізація та транспортування хворого до лікарні.

Протягом організаційного періоду забороняється вихід та виїзд загонів та окремих дітей за територію центру, довге перебування на сонці, проведення спортивних змагань та інших заходів, які потребують посиленних фізичних навантажень.

Педагоги-організатори в цей період зобов'язані закласти основи колективу, звернути увагу на дітей, які нудьгують за домівкою, бо саме такі діти схильні до втеч. Начальники таборів, лікарі забезпечують постійне виконання «Положення щодо охорони здоров'я та життя дітей в ДП УДЦ «Молода гвардія» та «Закону про оздоровлення та відпочинок дітей» і несуть разом із педагогами-організаторами відповідальність за збереження здоров'я та життя дітей.

Начальники таборів кожен квартал (до 15 числа першого місяця кварталу) повинні проводити періодичний інструктаж з охорони праці із педагогами-організаторами, а також ознайомити їх з дійсним Положенням під особистий підпис і вимагати неухильного його виконання.

Начальники таборів та педагоги-організатори доводять дійсні правила та інструкції цього Положення до відома усіх дітей, які знаходяться в центрі.

Відділ кадрів центру персонально знайомить кожного нового працівника з дійсним Положенням.

В навчальну програму школи педагогів-організаторів включається спеціальний курс охорони здоров'я та життя дітей, які відпочивають у дитячому центрі.

Основний період

Основний період перебування дітей в центрі характеризується тим, що в цей час проходить виконання комплексу навчально-виховних та оздоровчих заходів, передбачених планом роботи центру, табору, загону. В цей момент значно зростають фізичні та емоційні навантаження на дітей, і через те зростає відповідальність за збереження їх здоров'я та життя.

Виконання режиму дня і санітарного стану.

Основою єдності навчально-виховного і оздоровчого процесу в центрі є режим дня. Режим таборового дня складається начальником медичної частини і затверджується генеральним директором наказом по дитячому центру.

Контроль за виконанням режиму дня, санітарного стану в таборах і на території покладається на загонових педагогів-організаторів, медичних працівників, начальників таборів, завгоспів, сестер-господарок.

Завгоспи, сестри-господарки повинні мати інвентар, а технічний персонал провести вологе прибирання спальних приміщень, їх провітрювання, підтримання належного санітарного порядку.

Забороняється використовувати дитячу працю під час прибиранні туалетів, в небезпечних місцях, на висоті вище 1, 3 м.

Медпрацівники і педагоги-організатори, адміністрація таборів контролюють правильність заправки дітьми ліжок, своєчасність зміни їх натільної та постільної білизни в повному комплекті, стан одягу та взуття, за потреби – ремонт взуття.

Адміністрація табору, педагоги-організатори, медпрацівники контролюють якість, кількість і склад продуктів харчування, які отримують діти в передачах та посылках, під час відвідування батьками.

Забороняється зберігання в дитячих кімнатах продуктів, які швидко псуються.

Медпрацівники та педагоги-організатори контролюють правильність зберігання дітьми предметів особистої гігієни (мило, зубна щітка, паста, рушники для обличчя та ніг, для пляжу).

Педагог-організатор допомагає медичним працівникам контролювати кожен день стан здоров'я дітей. Діти з підозрою на захворювання негайно направляються в медчастину у супроводі одного із педагогів-організаторів.

Педагогу-організатору забороняється:

- самостійно залишати в кімнатах дітей, які жаліються на погане почуття або залучати їх для виконання якихось робіт під час проведення таборових заходів чи відвідування школи;
- проводити повторний перегляд дітей на педикульоз;
- при захворюванні дітей кварцування приміщень технічними працівниками під час прибирання кімнат.

Перебування дітей на території і в корпусах

Кордоном території центру є такі об'єкти: гідропарк Лузанівка, вулиця Миколаївська дорога, приватний сектор, турбаза „Крижанівка» та морське узбережжя.

Знаходитися дітям без педагога-організатора за межами центру категорично забороняється.

Діти постійно знаходяться під наглядом педагогів-організаторів. Самостійне пересування дітей по території центру дозволяється між корпусами табору і тільки з дозволу педагогів-організаторів.

Забороняється рух загонів по шосейним дорогам верхнього плато центру неорганізованими групами, без супроводу педагога-організатора і без спеціальних прапорців або сигнального освітлення.

Забороняється перебування дітей без супроводу педагога-організатора на морі та на пірсі.

Завгоспи таборів відповідають за експлуатацію об'єкту та забезпечують:

а) повну безпеку дітей під час експлуатації електричних приладів (праски, телевізори, і т.д.);

б) в побутових кімнатах повинні бути спеціальні правила користування електронагрівальними приладами, дотримання необхідних заходів техніки безпеки під час користування ними;

в) утримання в повному порядку і в достатній кількості меблів (шафи, тумбочки, ліжка, столи, стільці), сходинок та переходів, віконних та дверних прорізів з малюнками на великих вітражах...

д) належне зовнішнє електроосвітлення упродовж всієї ночі та чергове освітлення в корпусі;

е) наявність та справність всього протипожежного інвентаря та інструктаж співробітників про протипожежну безпеку;

є) разом із педагогами-організаторами безпеку дітей під час організації праці (прибирання території, робота в парках, посадка квітів тощо), забезпечуючи справним інвентарем, захисними рукавицями та робочими халатами.

Перебування дітей на заняттях в школі, творчих майстернях (гуртках)

Педагог-організатор повинен організовано привести загін до школи, на заняття творчих майстерень, гуртків і передати черговому вчителю, керівнику майстерні, гуртка, а по закінченню занять – зустріти дітей.

У разі неявки педагога-організатора вчитель чи керівник повинен привести дітей в табір.

На заняттях у школі, творчих майстернях, гуртках адміністрація школи, керівники творчих майстерень та гуртків несуть персональну відповідальність за безпеку дітей.

Керівники навчальних кабінетів, майстерень, гуртків повинні забезпечити безпеку учнів під час занять в кабінетах, для цього прийняти відповідні заходи для попередження ушкоджень та травмування дітей електричним струмом, реактивами, інструментами тощо.

Забороняється допускати дітей до роботи на циркулярних пилах, механічних станках, апаратах з високою напругою і під тиском. В кожному учбовому кабінеті, майстерні, лабораторії повинні бути Правила безпеки під час роботи, відповідальним за виконання яких є керівник майстерні, лабораторії, вчитель класу.

Адміністрація та вчителі школи повинні суворо дотримуватися загальнотаборового розпорядку дня, режиму провітрювання приміщень під час перерв, постійно контролювати підтримування належного санітарного стану в школі.

Під час перерв повну відповідальність за здоров'я та життя дітей несуть завуч школи та черговий вчитель.

В основний період зміни проводяться всі масові заходи в центрі, тому необхідно пам'ятати, що дотримання заходів безпеки та організованість під час масових заходів – головна умова безпеки дітей в таборі.

Перед початком масових заходів в таборі, центрі відповідальний за них повинен перевірити місце проведення, передбачити всі необхідні заходи безпеки дітей.

Прибуття дітей на місце проведення заходу та вихід з нього повинні проводитися організовано, з дотриманням всіх правил безпеки.

Підсумковий період

Підсумковий період зміни – це останні 2-3 дні до її закриття та роз'їзд дітей. Це період, коли в загонах проводяться підсумки їх діяльності упродовж зміни, виконання плану освітньо-виховної та оздоровчої роботи. Проводяться підсумкові збори загонів. Діти, які захворіли в період роз'їзду або ті, які не закінчили до строку від'їзду курс лікування, рішенням медичної комісії залишаються в центрі до одужання. В кінці зміни готується Аналітична інформація за підсумками проведення тематичної зміни, яка складається у тому числі зі звіту щодо лікувально-оздоровчої роботи та ефективності перебування дітей в УДЦ.

В період роз'їзду частіше всього зустрічаються порушення дисципліни серед дітей, невиконання режиму дня і в результаті – більше випадків травматизму та захворювання дітей.

Для попередження випадків неналежного нагляду за дітьми і захворювання в останні дні перебування в таборі педагоги-організатори та медичні працівники повинні:

- уважно слідкувати за виконанням режиму дня, попереджуючи всі випадки порушень дисципліни, неорганізованості;
- за найменшої підозри на захворювання – негайно госпіталізувати хворого в медичний корпус центру;
- постійно контролювати форму, одяг та взуття дітей відповідно до сезону.

Начальник табору, педагоги-організатори, лікарі повинні почати підготовку до організованого від'їзду дітей з центру, а саме:

- уточнити інформацію про готовність транспортних засобів перевезення дітей; перевірити наявність графіків роз'їзду, маршрут руху транспорту; постійно контролювати організацію

від'їзду дітей з центру в дні та години, передбачені графіком роз'їзду;

– проводити інструктажі педагогів-організаторів, відповідальних за групи дітей; організувати нічні чергування педагогів-організаторів у спальних корпусах, на території;

– звертати увагу на емоційну поведінку кожної дитини в загоні;

– попереджувати масові скупчення дітей біля автобусів з дітьми під час роз'їзду, суворо дотримуватися заходів безпеки під час перебування групи дітей на території центру;

– враховуючи лабільність нервової системи у дітей, вимагати від педагогів-організаторів постійного контролю за емоційним настроєм дітей, підтримувати нормальний психологічний стан;

– при від'їзді групи дітей відповідальний педагог-організатор та супроводжуючий, відвідують медпункт табору, проводять вимір температури для здійснення контролю здоров'я кожної дитини у групі, за потреби – виділяються медикаменти і надається перша медична допомога.

**Пам'ятка педагогу-організатору
щодо збереження життя і здоров'я дітей**

Згідно Положення про ДП УДЦ «Молода гвардія» загоновий педагог-організатор несе персональну відповідальність за охорону життя і здоров'я дітей, організовує виховну роботу в загоні.

З метою забезпечення повної організованості, порядку та дисципліни в загоні, безпеки дітей, загоновий педагог-організатор повинен:

1. При першій зустрічі з дітьми повести бесіду «Про правила особистої та суспільної гігієни і техніки безпеки», зробити відмітку про проведення бесіди в педагогічному щоденнику з підписом кожної дитини загону.

2. Дотримуватися в загоні режиму дня, затвердженого наказом генерального директора.

3. На тихій годині, а також після відбою не відволікати дітей на загонові та загальнотаборові заходи.

4. Один раз на рік проходити медичну комісію. Отриманий допуск до роботи з дітьми гарантує, що організм педагога-організатора не є джерелом інфекційних захворювань.

5. Кожного дня після ранкового підйому проводити опитування дітей про стан здоров'я.

6. Направляти до лікаря дітей, які скаржаться на біль в животі, нудоту, блювання, понос, запаморочення тощо. У разі будь-якої, навіть легкої, травми, а також при укусі дикими чи домашніми тваринами негайно особисто провести до медчастини.

7. Перевіряти та провітрювати кімнати після виходу дітей до школи, на загонові та загальнотаборові справи, під час прибирання кімнат.

8. Не залишати дітей без уваги, особливо в тиху годину та вільний час.

9. Навчати дітей діяти в критичних ситуаціях та умінню попередити нещасні випадки (про інцидент негайно повідомляти заступника начальника з виховної роботи, начальника табору, будь-яку дорослу людину, надати допомогу, зупинити порушника дисципліни).

10. З метою профілактики травматизму дітям забороняється лазити по деревах, бігати по схилах, знаходитися на території об'єктів, які будуються, в гаражі, поблизу працюючих механізмів, виходити за територію центру, в разі отримання травми потерпіла дитина, загоновий педагог-організатор та свідок обставин пишуть пояснюючі записки про обставини отримання травми.

11. Одягати дітей згідно з погодними умовами. (У разі різкого похолодання у вихідні дні необхідно викликати працівника камери схову і одягти дітей в теплу одягу).

12. Спортивні ігри на стадіоні без інструктора з фізичної культури чи педагога-організатора забороняються. Не допускати дітей до спортивних змагань без дозволу лікаря тому, що у деяких є протипоказання до фізичних навантажень. Заявку на участь у змаганнях подавати інструктору з фізичного виховання за три дні до їх початку з підписом педагога-організатора та лікаря.

13. Під час суспільно-корисної праці суворо дотримуватися заходів, які спрямовані на попередження нещасних випадків.

14. Організовувати чергування по табору та їдальні, дотримуючись інструкцій «Про організацію чергування дітей по табору та їдальні».

15. Забезпечити необхідну організованість і порядок під час купання загону згідно «Правил організації морських купань» та «Наказу про морські купання».

16. Супроводжувати загін до школи, на заняття гуртків і передавати вчителю чи організатору гурткової роботи, а по закінченню занять зустріти свій загін.

17. Знаходитись разом з дітьми, суворо слідкувати за їх поведінкою під час морських купань, прогулянок, виїздів в театри, цирк, на екскурсію в місто, при проведенні різноманітних заходів.

Інструкція з охорони праці для педагогів-організаторів

1. Загальні вимоги безпеки

1.1. Згідно Правил внутрішнього трудового розпорядку педагоги-організатори, які працюють в ДП УДЦ «Молода гвардія», зобов'язанні знати та дотримуватися Правил охорони праці та техніки безпеки, виробничої санітарії, пожежної безпеки, виконувати їх та не допускати порушень.

1.2. Запам'ятай, що найменше порушення Правил з техніки безпеки приводить до нещасних випадків, завдаючи шкоди собі та загалом дитячому центру.

1.3. Усі нові працівники або ті, які перевелись на нову роботу, зобов'язані отримати від адміністратора інструктаж з охорони праці, безпечних прийомів роботи безпосередньо на робочому місці.

Вимагай від адміністрації ознайомлення зі всіма небезпеками, які є на даному робочому місці та заходам безпеки.

1.4. Якщо у процесі інструктажу тобі щось не зрозуміло, то проси адміністратора ще раз роз'яснити всі прийоми роботи.

1.5. Не отримавши ввідний інструктаж та інструктаж на робочому місці, не знаючи вірних, безпечних прийомів роботи та засобів безпеки, працювати не починай.

1.6. Не виконуй роботу, що не входить до прямих обов'язків, без дозволу керівника.

1.7. До роботи в якості педагога-організатора допускаються особи не молодше 18 років, які пройшли медичну комісію.

2. Вимоги безпеки до початку роботи

2.1. Вдягни встановлений спецодяг, не тримай в кишенях одягу скляні та гострі предмети, не заколюй одяг шпильками.

2.2. Перевір справність та робочий стан електроприладів, електророзеток, вилок, вимикачів, ізоляції, в т.ч. електропроводки в кімнатах загону, за який ти відповідаєш.

2.3. Звертай увагу на знаки та попереджувальні написи в небезпечних місцях території центру (схили, спуски, проїзні шляхи), не допускаючи до них дітей.

2.4. ...

2.5. Якщо ти побачив відкритий люк сантехнічного колодязю, обійди його, не намагайся перестрибнути. негайно повідом про це чергового адміністратора центру або свого керівника.

3. *Вимоги безпеки під час роботи*

3.1. Проведи інструктаж з техніки безпеки з дітьми свого загону (за особистим підписом кожного з вихованців).

3.2. Забезпеч повну організованість, порядок та дисципліну в загоні, не випускай з поля зору жодну дитину.

3.3. Дотримуйся режиму дня та підтримуй санітарний стан в кімнатах загону.

3.4. Не допускай використання дитячої праці під час прибирання туалетів, робіт на висоті більш 1,3 м, на будь-якому обладнанні в їдальнях (хліборізки, посудомийні машини і т. п.).

3.5. При підозрі на захворювання терміново відправ дитину в медпункт. Не залишай дитину, яка скаржиться на слабкість, в корпусі. Не залучай хворих дітей до загальнотаборових заходів або будь-яких робіт.

3.6. Забезпеч організоване прибуття дітей на місце проведення заходів та їх вихід.

3.7. При виїзді автобусом за територію центру (на оглядову екскурсію, для відвідування культмасових заходів) суворо дотримуйся правил техніки безпеки: переходи проїжджу частину

тільки на пішохідному переході, забезпеч організовану посадку дітей в автобуси та висадку їх, організоване пересування дітей по місту. Знаходься разом з дітьми упродовж всього виїзду.

3.8. Строго дотримуйся правил поведінки на пляжі та купання дітей.

3.9. Спортивні змагання на стадіоні, в спортивному залі проводь тільки в присутності інструктора з фізкультури. Не допускай дітей до спортивних занять та змагань без огляду та допуску лікаря.

3.10. З метою профілактики дитячого травматизму **ЗАБОРОНЯЙ** дітям: лазити по деревах; пересуватися по схилах; знаходитися на території об'єктів, які будуються або реконструюються, гаража, в господарській зоні та поблизу робочих механізмів; самовільно покидати територію центру.

3.11. Слідкуй за тим, щоб діти були одягнені відповідно до погодних умов. Не допускай перегріву дітей на пляжі та заходів на свіжому повітрі.

3.12. Перевірй та провітрюй спальні приміщення під час ранкового прибирання, а також у присутності дітей (під час проведення загонових та загальнотаборових справ).

3.13. Не залишай дітей без нагляду, особливо під час тихої години та у вільний час.

3.14. Під час навчального року супроводжуй свій загін в школу на заняття, а по закінченню їх – зустрінь свій загін.

4. *Вимоги безпеки після закінчення роботи*

4.1. Прибери своє робоче місце. Дотримуйся вимог щодо забезпечення особистої гігієни.

4.2. Повідом своєму безпосередньому керівнику всі виявлені недоліки в роботі та про вжиті заходи щодо їх усунення.

4.3. Пам'ятай, що особи, які не виконують вимоги інструкції з охорони праці, стандарти ДП УДЦ «Молода гвардія» з охорони здоров'я та життя дітей, які знаходяться на відпочинку, притягуються до відповідальності відповідно до діючого законодавства.

4.4. Після відбою оформи передачу дітей нічному педагогу-організатору під підпис.

4.5. Аналіз свого робочого дня зафіксуй у педагогічному щоденнику.

5. *Вимоги безпеки в аварійних ситуаціях*

5.1. При ураженні електричним струмом той, хто надає першу медичну допомогу постраждалому, повинен знати:

- основні ознаки порушення життєво важливих функцій організму людини; загальні принципи надання першої допомоги та прийоми стосовно характеру ураження, яке отримав постраждалий;
- основні способи перенесення та евакуації постраждалого.

5.2. При виникненні пожежі негайно вжити всіх необхідних заходів щодо локалізації осередку пожежі, викликати за необхідності спеціальну службу пожежної охорони.

5.3. При виникненні будь-якої аварійної ситуації необхідно паралельно із вжитими заходами безпеки сповістити дирекцію центру.

5.4. Не допускається самостійне виконання будь-яких ремонтних робіт електричного та механічного обладнання, а також електроосвітлення.

5.5. У разі стихійного лиха на території центру (ураган, злива, шквал, сильні снігопади і т.п.), а також інших аварійних ситуацій вживай заходи для забезпечення перебування дітей в безпечному місці.

**Інструкція щодо дій педагогічних працівників
при самовільному залишенні (втечі)
дитини-рекреанта території ДП УДЦ «Молода гвардія»**

1. При зникненні відпочиваючої дитини педагогам-організаторам забороняється замовчувати факт самовільного залишення дитиною табору та приймання самостійного рішення щодо пошуку дитини.

2. Педагог-організатор зобов'язаний:

– доповісти начальнику табору про зникнення дитини одразу після виявлення її відсутності в загоні;

– вказати час зникнення, місце, де востаннє бачили дитину;

– описати зовнішність (по можливості додати фотографію), з'ясувати всі обставини зникнення;

– встановити контакт з дитиною за наявності телефонного зв'язку;

– стабілізувати ситуацію в загоні шляхом індивідуальної роботи.

3. Начальник табору зобов'язаний:

– повідомити службу охорони центру про зникнення дитини;

– організувати пошук дитини на території дитячого центру;

– доповісти про зникнення дитини заступнику генерального директора з виховної роботи;

– повідомити батьків про зникнення.

4. За результатами розслідування складаються пояснювальні записки дітьми, педагогами-організаторами, начальником табору.

5. Подальші заходи щодо розслідування випадку зникнення дитини в таборі приймає дирекція центру.

6. В разі відсутності дитини упродовж п'яти годин дирекція центру повідомляє про цей випадок кримінальну міліцію у справах неповнолітніх.

Педагог-організатор, *пам'ятай!*

1. Контролюй кількість дітей у загоні!
2. Спостерігай за змінами в поведінці дітей та їх настроями!
3. Попереджуй виникнення конфліктних ситуацій в загоні!
4. Нівелюй виявлені конфліктні ситуації в загоні, не допускай їхнього загострення!

Інструкція з надання першої медичної допомоги при нещасних випадках

Обов'язком кожного громадянина України є вміння надавати першу медичну допомогу потерпілому, знати основні правила надання першої долікарської допомоги. Від швидкості, спритності, уміння надати першу допомогу залежить життя і здоров'я людини.

Невідкладна перша допомога – це низка термінових лікувально-профілактичних заходів, які необхідно провести при раптових захворюваннях, травмах та інших нещасних випадках.

Перша медична допомога потерпілому поділяється на:

- долікарську (некваліфіковану);
- долікарську (кваліфіковану);
- лікарську (професійну).

Основними діями під час надання першої медичної допомоги потерпілому є:

- негайне припинення дії на потерпілого зовнішніх факторів;
- винесення потерпілого із небезпечної зони;
- проведення реанімаційних заходів потерпілому;
- зупинка кровотечі у потерпілого;
- іммобілізація пошкоджених кінцівок у потерпілого;
- проведення потерпілому інших заходів першої медичної допомоги (залежно від характеру, виду і тяжкості травми);
- транспортування потерпілого в лікувально-профілактичний заклад (спосіб і метод транспортування залежать від виду травми).

1. Перша медична допомога при ураженні струмом

1.1. Ураження організму людини електричним струмом називається електротравмою.

1.2. Залежно від сили дії електричного струму розрізняють такі види електротравм:

електричний опік – нагрівання тканини до високої температури при проходженні струму через тіло людини;

електричні знаки – в місцях входу і виходу струму;

електричний удар – характеризується порушенням всіх систем організму, судомним скороченням м'язів тіла;

металізація шкіри – виникає внаслідок проникнення розплавленого металу в шкіру;

електрофтальмія – запалення зовнішніх оболонок очей, що виникає під дією впливу потужного потоку ультрафіолетових променів. Таке опромінення також можливе при наявності електричної дуги.

1.3. Одночасно з отриманням електротравми потерпілий може отримати і механічні пошкодження у результаті падіння під впливом струму. Електричний струм викликає ураження зору і слуху.

1.4. Електричний струм силою 0,02 А є небезпечним, а понад 0,1 А – смертельним. Напруга дією 24 ... 36 В, а в сирих приміщеннях – 12 В вважаються безпечними для життя людини. Наявність вологи, поту, пилу знижує опір шкіри і підвищує ризик ураження організму електричним струмом.

1.5. Перша медична допомога потерпілому при ураженні електричним струмом складається з двох етапів:

- звільнення потерпілого від дії електричного струму;
- надання йому долікарської допомоги.

1.6. Звільнення потерпілого від дії електричного струму.

При ураженні електричним струмом нерідко виявляється, що потерпілий не може самостійно звільнитися від дії електричного струму. Така ситуація може виникнути:

- при мимовільному судомному скороченні м'язів руки, яку потерпілий не здатен самостійно подолати і тому не може розтиснути руку з провідником струму. При паралічі кінцівок або інших ділянок тіла;

- при важкій механічній травмі;

- при втраті свідомості.

1.7. Оскільки результат ураження організму струмом залежить від тривалості його дії на людину, важливо якомога швидше звільнити потерпілого від струму і відразу ж приступити до надання йому першої медичної допомоги. Ця вимога відноситься і до випадку смертельного ураження струмом, оскільки період клінічної смерті триває всього кілька хвилин.

1.8. Звільнення потерпілого від дії струму можна здійснити кількома способами: відключення електроапаратів, приладів, внаслідок відімкнення найближчого рубильника, вимикача, або шляхом вивертання запобіжників. Якщо неможливо швидко відключити електроустановку (наприклад, через віддаленість або недоступність вимикача), треба відсторонити потерпілого від струмопровідних елементів за допомогою сухого, струмонепровідного предмета. Звільнити потерпілого можна, наприклад, взявшись за підкладку його одягу (піджак, халат, пальто) за умови, що вона суха.

1.9. Відсторонюючи людину, що знаходиться під напругою, не слід торкатися його взуття без ізоляції власних рук. Для цього необхідно надіти гумові діелектричні рукавички, обмотати руки шарфом або опустити на руки рукави свого одягу. Для того, щоб ізолювати себе від землі або струмопровідної підлоги, потрібно

одягнути гумове взуття або стати на суху електронепровідну підстилку, згорток сухого одягу і т.д. і т.п.

1.10. В усіх випадках звільнення людини від дії струму рекомендується діяти однією рукою. Якщо потерпілий судомно стискає рукою дріт, що перебуває під напругою, то для його звільнення від струму необхідно розімкнути його руку, відгинаючи кожен палець окремо. Для цього людина, що надає допомогу повинна мати на руках діелектричні рукавички і знаходитися на ізолювальній основі – діелектричному килимку, сухій дошці і т.п. Можна відкинути електричний провід, який уражає постраждалого, сухою дерев'яною палицею або дошкою.

1.11. Заходи першої долікарської допомоги.

1.12. Після звільнення людини від дії струму, їй негайно надають першу долікарську допомогу. Заходи першої долікарської допомоги залежать від стану, в якому знаходиться потерпілий після звільнення його від дії електричного струму.

1.13. Якщо потерпілий знаходиться у свідомості, але до цього був у безсвідомому стані або тривалий час перебував під дією струму, необхідно його зручно покласти і забезпечити повний спокій до прибуття лікаря.

1.14. Якщо потерпілий без свідомості, але зі збереженими стійким диханням і пульсом, його слід зручно покласти на підстилку, розстібнути одяг і пояс, щоб вони не ускладнювали дихання, забезпечити приплив свіжого повітря. Після цього необхідно виконати ряд заходів, спрямованих на приведення його до тями – піднести до носа вату, змочену нашатирним спиртом, скропити обличчя холодною водою, розтерти і зігріти тіло. Потерпілому потрібно забезпечити повний спокій і безперервно спостерігати за його станом до прибуття лікаря.

1.15. Якщо потерпілий погано дихає – рідко, судомно, зі схлипуванням, або дихання потерпілого поступово погіршується, але в нього є пульс, необхідно зробити штучне дихання.

1.16. За відсутності ознак життя, тобто коли у постраждалого немає дихання і пульсу, а больові рецептори не викликають жодних реакцій, зіниці очей розширені і не реагують на світло, треба констатувати клінічну смерть. Необхідно негайно робити штучне дихання і закритий (непрямий) масаж серця. Потерпілого, ураженого електричним струмом, можна визнавати мертвим тільки за наявності видимих смертельних пошкоджень (обгоріле тіло, роздроблення черепа при падінні).

1.17. В інших випадках констатувати смерть має право лише лікар.

2. Штучне дихання (ШД)

При наданні першої медичної допомоги потерпілим, які знаходяться в критичному стані, усі проведені заходи повинні бути спрямовані на штучне заміщення і стимуляцію зникаючих життєво важливих функцій організму.

Комплексна методика надання першої допомоги у критичному стані передбачає непрямий масаж серця і штучну вентиляцію легень.

2.1. Штучне дихання забезпечує газообмін речовин в організмі людини, тобто насичення крові киснем.

2.2. Серед великої кількості підручних способів проведення ШД найбільш ефективним є спосіб «з рота в рот» або «з рота в ніс». Він полягає в тому, що той, хто надає допомогу вдмухує повітря зі своїх легень в легені потерпілого через рот або ніс. Це забезпечує достатнє надходження об'єму повітря в легені потерпілого і

виключає пошкодження його органів. Вдування проводиться через марлю, носову хустку, іншу нещільну тканину або через спеціальну трубку.

2.3. Перш ніж розпочати ШД, необхідно швидко виконати такі операції:

- звільнити потерпілого від одягу, що здавлює подих; розстібнути комір і пояс, розв'язати краватку і т.д.;
- покласти потерпілого на спину на горизонтальну поверхню;
- максимально закинути голову потерпілому, поклавши під потилицю долоню однієї руки, а другою натискати на лоб до тих пір, поки підборіддя потерпілого не буде знаходитися на одній лінії з шиєю (для збереження досягнутого положення голови слід під лопатки покласти валик зі згорнутого одягу);
- пальцями обстежити порожнину рота і видалити чужорідний вміст (кров, слиз і т.д.).

2.4. Виконання штучного дихання.

2.4.1. Людина, яка надає допомогу, робить глибокий вдих і потім з силою видихає повітря в рот потерпілого. При цьому вона повинна охопити своїм ротом весь рот потерпілого. Одночасно з цим закриває ніс потерпілого пальцями руки, що знаходяться на лобі. Потім той, хто надає допомогу відкидається назад, звільняє рот і ніс потерпілого, і робить новий вдих. В цей період грудна клітка потерпілого опускається і відбувається пасивний видих.

2.4.2. Контроль за надходженням повітря у легені потерпілого здійснюється по розширенню грудної при кожному вдмухуванні. Якщо після вдування повітря грудна клітка потерпілого не піднімається, це свідчить про непрохідність дихальних шляхів. У цьому випадку необхідно висунути нижню щелепу потерпілого вперед так, щоб нижні зуби знаходилися

попереду верхніх. Легше висунути нижню щелепу введенням в рот великого пальця.

2.4.3. Дорослій людині вдювання треба робити різко, по 16-20 разів за хвилину, тобто через 5-6 секунд.

2.5. При появі у потерпілого перших слабких вдихів слід продовжувати виконання штучного вдиху до початку самостійного дихання потерпілим.

2.6. Штучне дихання необхідно проводити до відновлення глибокого ритмічного самостійного дихання.

3. Непрямий масаж серця

Разом із зупинкою дихання у потерпілого може припинити свою діяльність і серце. Це визначається по відсутності пульсу, розширенні зіниць, зникненню серцевого поштовху.

3.1. У разі відсутності у потерпілого не лише дихання, але й пульсу на сонній артерії, роблять підряд два штучних вдихи і приступають до зовнішнього масажу серця.

3.2. При ураженні електричним струмом настає не тільки зупинка дихання, але і припиняється кровообіг, внаслідок чого серце не забезпечує циркуляцію крові по судинах. У цьому випадку одного штучного дихання при наданні допомоги недостатньо, оскільки кисень з легень не може одночасно надходити до всіх органів і тканин організму. Таким чином паралельно із штучним диханням необхідно проводити непрямий масаж серця.

3.3. Для виконання масажу необхідно потерпілого покласти на спину на жорстку поверхню (лавку, стіл, у крайньому разі – підкласти під спину дошку), оголити його груди, розстібнути одяг, що здавлює дихання.

3.4. Той, хто надає допомогу, стає з будь-якої сторони від потерпілого і займає положення, при якому можливий значний нахил над ним.

3.5. Той, хто надає допомогу, визначивши місце для натискання (воно повинно знаходитися приблизно на два пальці вище м'якого кінця грудної клітки) повинен покласти на нього нижню частину долоні однієї руки, а поверх однієї руки покласти під прямим кутом другу і натискати, ледь допомагаючи при цьому нахилом всього корпусу. Руки при натисканні повинні бути випрямлені в ліктьових суглобах, пальці обох рук повинні бути зведені разом і не торкатися грудної клітки потерпілого. Натискати слід швидкими поштовхами, так щоб зміщувати нижню частину грудини вниз на 3-4 сантиметри (у повних людей на 5-6см).

Зусилля при натисканні слід концентрувати на нижній частині грудини, яка є більш рухливою. Поштовх на грудну клітку слід повторювати приблизно 1 раз в секунду або трохи частіше, щоб забезпечити достатній кровообіг.

3.6. Після швидкого поштовху положення рук не змінюється протягом 0,5 секунди, потім слід злегка випрямитися і розслабити руки, не знімаючи їх з грудини.

3.7. Для збагачення крові потерпілого киснем одночасно з масажем серця необхідно виконувати штучне дихання способом «з рота в рот» або «з рота в ніс».

3.8. Якщо той, хто надає допомогу не має помічника і проводить штучне дихання та зовнішній масаж серця один, повинен чергувати проведення зазначених операцій у такій послідовності: після двох глибоких вдювань в рот або ніс потерпілого здійснює 15 поштовхів на грудну клітку. Потім знову

здійснює два глибоких вдювання і повторює 15 натискань для масажу серця.

3.9. Таким чином, за одну хвилину необхідно зробити не менше 60 поштовхів і 12 вдювань, тобто виконати 72 маніпуляції, тому темп реанімаційних заходів повинен бути високим.

3.10. Якщо надають допомогу двоє, то один з них повинен робити штучне дихання, а інший – масаж серця.

3.11. При цьому порядок надання допомоги повинен бути таким: після одного глибокого вдювання проводиться п'ять надавлювань на грудну клітку. Під час штучного вдиху потерпілого той, хто робить масаж серця, надавлювань не здійснює. Натискання при вдмухуванні зумовлює безрезультативність реанімаційних заходів.

3.12. Якщо реанімаційні заходи проводяться правильно, то шкірні покриви рожевіють, зіниці звужуються, самостійне дихання відновлюється. Пульс на сонній артерії під час масажу повинен бути добре відчутним. Для підвищення ефективності масажу серця слід підняти ноги потерпілого на 0,5 метра.

3.13. Штучне дихання і масаж серця слід проводити до появи самостійного дихання і відновлення діяльності серця або до передачі потерпілого лікарю.

3.14. Ознаками відновлення діяльності серця потерпілого є поява у нього власного, не підтримуваного масажем регулярного пульсу. При відсутності пульсу під час перерви необхідно негайно відновити масаж.

4. *Перша медична допомога при втраті свідомості*

Причиною втрати свідомості можуть бути: переляк, хвилювання, сильний біль, втрата крові, голод, тривале перебування в непровітреному приміщенні.

Ознаки непритомності: запаморочення, відчуття задухи, різка блідість обличчя, повільне і слабке дихання.

Перша долікарська допомога:

4.1. Покласти потерпілого у горизонтальне положення без подушки, так, щоб голова була нижче ніг, під ноги покласти подушку, розстібнути комір, ремінь, забезпечити доступ свіжого повітря, піднести до носа ватку, змочену нашатирним спиртом.

Якщо це не допомагає, зробити штучне дихання і коли потерпілий прийде до тями, дати йому випити води або чаю.

4.2. Ознаки втрати свідомості при крововиливі в мозок: обличчя раптово червоніє, дихання стає хриплим.

У такому разі треба покласти хворого у горизонтальне положення, трохи підняти голову і груди, підклавши під верхню частину тулуба і голову одну-дві подушки. На голову покласти змочений холодною водою рушник або лід, до ніг – грілку і викликати лікаря.

4.3. При падінні, ударі черепа: покласти потерпілого так, щоб голова була на одному рівні з тулубом, при блювоті – голову потрібно повернути набік, покласти на неї що-небудь холодне.

4.4. При епілепсії необхідно оберегати хворого від ударів та інших пошкоджень. Намагатися привести хворого до тями під час нападу не слід.

5. *Перша медична допомога при сонячному ударі*

Сонячний удар виникає внаслідок тривалої дії сонячних променів на непокриту голову.

Ознаки: сильний головний біль, запаморочення, почервоніння шкіри, дихання переривчасте, температура перевищує 40 градусів, втрата свідомості, судоми.

Подібний стан виникає при перегріванні всього тіла (в задушливому і жаркому приміщенні) і називається тепловим ударом.

5.1. В обох випадках потерпілого треба покласти в тінь, розстібнути одяг, прикласти холодні компреси на голову і груди, напоїти холодною водою. За умови втрати свідомості необхідно робити штучне дихання.

6. Перша медична допомога при ураженні блискавкою

Перша допомога при ураженні блискавкою залишається такою ж, як і при ураженні електричним струмом. Немає жодних підстав для того, щоб закопувати потерпілого в землю.

Під час блискавки не можна розмовляти по телефону. Перебуваючи на рівному місці під час грози, не ховайтеся під високі дерева, що стоять окремо від інших. Для запобігання ураження кульовою блискавкою необхідно закрити вікна і двері, щоб не було протягу.

7. Перша медична допомога при обмороженні

Перша допомога при обмороженні полягає в якнайшвидшому відновленні кровообігу на ділянці ураження.

7.1. Необхідно розтерти обморожену частину руками або сухою м'якою тканиною. Обморожене місце змастити жиром. При можливості обморожену руку або ногу протирають спиртом, а потім опускають у воду кімнатної температури, поступово збільшуючи температуру води до 37 градусів. Коли обморожена шкіра почервоніє, треба витерти її насухо і змастити жиром. Розтирати обморожене місце снігом категорично забороняється.

7.2. При появі пухирів або виразки, необхідно накласти стерильну пов'язку і терміново транспортувати потерпілого до

лікаря. Це зумовлене тим, що йому потрібно зробити ін'єкцію сироватки проти правця.

7.3. Переохолоджену людину слід внести в тепле приміщення, роздягнути і розтерти його тіло чистими руками або рушником, поки шкіра не почервоніє. Якщо потерпілий зігрітий, але не приходить до тями, необхідно дати йому понюхати нашатирний спирт. При відсутності дихання (або воно дуже слабке) – роблять штучне дихання. Якщо потерпілий прийшов до тями – потрібно напоїти його чаєм або кавою, тепло вкрити.

8. *Перша медична допомога при пораненні*

Спосіб і метод надання першої допомоги при пораненнях залежить насамперед все від виду поранення. Для надання долікарської допомоги при будь-якому пораненні необхідно:

- правильно зняти одяг із потерпілого (починати зі здорової частини тіла, при опіках і кровотечах одяг розрізається);
- провести іммобілізацію постраждалих кінцівок (створити нерухоме положення для постраждалої частини тіла);
- провести протишокові заходи;
- провести посттравматичні заходи (зупинку кровотечі, промивання опіків і т.д.);
- вжити заходів від переохолодження потерпілого (укрити, незалежно від пори року і погодних умов);
- доставити потерпілого в лікувально-профілактичний заклад.

Не можна торкатися рани руками або змащувати її йодом. Слід обробити йодом тільки шкіру навколо рани і намочити стерильну пов'язку, щоб вберегти рану від забруднення. При цьому доцільно користуватися індивідуальними перев'язувальними пакетами.

9. Перша медична допомога при кровотечі

Тимчасова зупинка кровотечі до моменту потрапляння потерпілого в лікувально-профілактичний заклад носить характер невідкладної допомоги. Вона повинна бути надана на місці отримання травми. Поранення великих кровоносних судин, особливо артерій, супроводжується сильною, нерідко – смертельною кровотечею. Загальні симптоми однакові для всіх видів кровотечі, зокрема і для внутрішніх кровотеч в різні порожнини. Вони спостерігаються при значній крововтраті і складаються у прояві ознак гострої анемії (наростаюча блідість, запаморочення, непритомність, слабкий пульс, прогресуюче зниження артеріального тиску, потемніння в очах, нудота, блювота).

В залежності від характеру кровотечі потрібно користуватися такими способами її тимчасової зупинки:

- здавлювання;
- піднесене положення кінцівки;
- максимальне згинання кінцівки в суглобі.

При пораненні великих артерій необхідно виконати пальцеве притиснення судини до кістки, де основні артеріальні стовбури лежать поверхнево і проходять поблизу кістки або накладення джгута. Як і накладання джгута, так і пальцеве притиснення проводиться вище місця поранення. При цьому насамперед необхідно вжити заходів щодо зупинки кровотечі і швидкої госпіталізації потерпілого.

У результаті травми у потерпілого може наступити шоківий стан (потерпілий блідий, губи і пальці рук сині, лоб вкритий холодним потом, пульс слабкий, пришвидшений, дихання нерівномірне). В такому разі необхідно обережно заблокувати рану і накласти шину (не тільки при переломах, але й при великих

пошкодженнях тканини). Дбайливо, не завдаючи болю потерпілому, потрібно перекласти його на носі, подбати про зігрівання, шляхом замотування в одяг або ковдру, обкласти грілками з теплою водою, голову потерпілого потрібно опустити.

10. Перша медична допомога при ударах, вивихах і розтягненнях

При наданні першої допомоги при ударах, необхідно, щоб постраждала частина тіла знаходилася у піднятому положенні, слід покласти на забите місце мішечок із льодом.

При ударах голови, грудної клітини, живота можуть виникнути розриви внутрішніх органів. Як наслідок – тяжкий стан потерпілого, якому необхідно перебувати у повному спокої до прибуття лікаря.

Основними ознаками вивиху є біль у суглобі і неможливість руху в ньому, вимушене положення кінцівки, фіксація її в неправильному положенні і деформації в області суглоба.

Перша допомога при вивиху суглоба полягає у фіксації або іммобілізації (нерухомості) пошкодженої кінцівки в положенні «після вивиху» і негайної доставки потерпілого в лікувально-профілактичний заклад.

Розтягнення – це пошкодження тканин з частковим розривом їх за умови збереження анатомічної безперервності (розтягнення зв'язок суглобів). Ознаки розтягнення і порядок надання першої допомоги при них аналогічні першій медичній допомозі при ударах.

11. Перша медична допомога при стисненні

Здавлювання спостерігається в осіб, витягнутих з-під завалів, при наїзді транспортних засобів і т.п.

При наданні першої допомоги необхідно негайно накласти джгут вище місця здавлювання, щоб запобігти поширенню отруйних продуктів, які з'являються у результаті розпаду пошкоджених тканин.

12. Перша медична допомога при опіках

Опіком називається пошкодження тканин, викликане дією термічної, хімічної, електричної та променевої енергії. Тяжкість опіку визначається величиною площі і глибиною пошкодження тканини.

При наданні першої допомоги при термічних опіках необхідно якомога швидше припинити дію температури, загасити палаючий одяг і звільнити постраждалу частину тіла від тліючого одягу. Одяг, що прилип до тіла, зрізують ножицями, шматочки одягу на рані не видаляють, а залишають на місці. Зрізати і зривати бульбашки забороняється.

При опіках I і II ступеня обпечену поверхню охолоджують струменем проточної води протягом 15-20 хв. для звуження судин і перешкоди утворенню бульбашок, або накладають пов'язку, змочену розчином марганцевокислого калію.

При опіках III і IV ступеня на пошкоджену область шкіри накладається асептична пов'язка з використанням стерильного матеріалу, проводяться протишокові заходи, потерпілому дають багато пити і тепло вкривають.

Хімічні опіки їдкими кислотами і лугами зумовлюють глибоке відмирання тканин.

При наданні першої допомоги необхідно:

– облити уражену шкіру водою і застосувати нейтралізуючі речовини (при опіках кислотами – 3% розчин питної соди, при опіках лугом – 2% розчин оцту);

– вжити заходів для термінової госпіталізації потерпілого.

13. Перша медична допомога при отруєннях

Отруєння поділяються на отруєння харчовими продуктами, отрутами, кислотами і лугами, газами.

При харчовому отруєнні (перші симптоми з'являються через 2-4 години) у потерпілого з'являється нудота, слабкість, блювання, біль у животі, рідкий стілець з домішками крові, підвищується температура, знижується артеріальний тиск.

При наданні першої допомоги потерпілому дають багато пити для промивання шлунка до чистої води, активоване вугілля. Доцільно внутрішньо прийняти антибіотик.

Надання першої допомоги при отруєнні отрутами рослинного походження полягає в промиванні шлунку, викликанні блювоти, очисних клізмах, прийомі проносного.

При отруєнні кислотами і лугами необхідно робити промивання шлунка (через зонд 6-10 літрів теплої води).

Потерпілому необхідно давати пити молоко, рослинне масло, яєчні білки, на живіт – прикласти міхур з холодною водою.

При отруєнні газами (оксид вуглецю – чадний газ) у потерпілого з'являється головний біль, нудота, запаморочення, блювота, сонливість, запаморочення свідомості, шкіра стає блідою з яскраво-червоними плямами.

Надання першої допомоги полягає у переміщенні потерпілого на свіже повітря, проведенні штучної вентиляції легень, розтиранні тіла, прикладанні до ніг грілки.

14. Перша медична допомога при раптових захворюваннях

Для ниркових колік характерні болі в поперековій області, різі при сечовипусканні, зміна кольору сечі.

Потерпілому необхідно дати заспокійливі препарати, дати кілька крапель атропіну, вкрити. Надалі доставити в лікувально-профілактичний заклад.

Інсульт (крововилив у мозок) – характерні підвищення тиску, значний приплив крові до голови, обличчя червоне, синюшність носа, вух, пульс уповільнюється до 40-50 ударів на хвилину.

Постраждалого необхідно покласти в горизонтальне положення, розстібнути одяг, що стискає, забезпечити доступ свіжого повітря, до ніг прикласти тепло, на голову – холод, абсолютний спокій. Потерпілому необхідно дати препарати, що знижують артеріальний тиск, заспокійливе. Надалі доставити потерпілого у лікувально-профілактичний заклад.

Надання першої медичної допомоги, якою би кваліфікованою вона не була, в усіх випадках є лише першим, тимчасовим заходом, а все подальше лікування залежить від своєчасного направлення потерпілого в медпункт, поліклініку, лікарню і т. д. для надання йому кваліфікованої медичної допомоги.

Звернення до лікаря-фахівця є обов'язковим для всіх при найменшій травмі, тому що вона може, за певних умов, спричинити тяжкі наслідки.

Пісні та музичні ігри

ДП «Український дитячий центр «Молода гвардія»¹⁴

«Молода гвардія»

(муз. і сл. А. Говорадла, оранж. Д. Гершензона)

Чорне море, шум прибою,
Білі чайки над водою,
В синю даль пливуть
По морю кораблі.
Тут для мене все знайоме,
Я, неначе в себе в дома.
Давні друзі тут зібралися мої.
Тут нас завжди пам'ятають
І з любов'ю зустрічають.

Приспів: Тільки тут (2 р.)

Зимою літо.

Тільки тут (2 р.)

Душа зігріта.

І тебе пам'ятати буду я
«Молода гвардіє» моя!

І нехай літа минають,
Я тебе не забуваю.
Нагадають знов
Спогади мені.
Чорне море, шум прибою,
Білі чайки над водою,
В синю даль пливуть
По морю кораблі.
Тут нас завжди пам'ятають
І з любов'ю зустрічають.

Приспів

¹⁴ <http://moloda-gvardiya.com.ua/uk/dozvillia-menu/songs.html>

«Наш вожатий»
(муз. О. Литовченка, сл. В. Дворецької)

Він першим зустрічає нас
І від початку зміни,
Аж до фіналу довгий час
Він з нами безупинно. (2 р.)
Дає побудку нам сурма,
Тож годі вже лежати,
Підйом – лінєвих тут нема,
Пробіжка із вожатим. (2 р.)

Приспів.: Хто нас пісню табірну учить співати?
Наш вожатий!
Хто із нами в таборі робить свято?
Наш вожатий!
Хто не припиня за нас вболівати?
Наш вожатий!
Хто в загоні, хто наш мама й тато?
Наш вожатий!

Гітари ніжний передзвін,
Похід, змагання, жарти,
Душевна бесіда – це він,
Улюблений вожатий. (2 р.)
І з тим, що день, неначе мить,
Цікавим так минає,
Коли він їсть, коли він спить,
Ніхто із нас не знає. (2 р.)

Приспів

«Країна дитинства»
(муз. О. Марцинківського, сл. М. Бойко)

Країна дитинства гостей зустрічає,
Розкаже цікаво про море і чайок.
Тут друзів привітних знайду собі я,

Країна дитинства твоя і моя.
Країна дитинства – це берег надії,
Де друзі хороші любов'ю зігріють.
А доля тут щедра на ласку до нас,
Дітей і дорослих у коло єдна.

Приспів: Хай наша мрія здійсниться,
Зустрічай країно дитинства.
Країна дитинства твоя і моя
«Молода гвардія», «Молода гвардія».

Натхнення зернинка в моїй Україні
Добром проростає у кожній людині,
До співів і танців завзяття в нас є,
Бо приклад вожатий завжди подає.
Відкрий мені серце і дай мені руку –
Висот досягнемо в мистецтві й науках.
Країна дитинства, пригод і розваг,
Тут кожної днини подія нова.

Приспів

Талантів багато і всі ми родина,
Країна дитинства, у нас ти єдина.
Хай ця пісня світами лине –
Усі ми діти твої, Україно.

Приспів.

Хай земля сонячно квітне,
Сіючи радість по світу.
Дзвінко за нами всіма промовляй
«Молода гвардія», «Молода гвардія».
«Молода гвардія», «Молода гвардія».
«Молода гвардія», «Молода гвардія».

«Країна мрій»
(муз. і сл. П.Мережжина)

Хай пісня лине над Чорним морем –
Її почує одеський край.
Про літо дивне, вечірні зорі
Про нашу дружбу ти заспівай.

Приспів: Стрічай друзів,
Приймай своїх дітей,
Країна світлих мрій.
Вітай друзів,
Немає місць найкращих
На планеті всій.
Сім'я, друзі,
Дружини «Сонячна», «Прибережна»,
«Зоряна», «Морська».
Любов друзів
До «Молодої гвардії» палка.

Ми пам'ятаєм всі наші справи,
Тут ми придбали багато знань.
Ми всі кмітливі, бадьорі стали,
І переможці усіх змагань.

Приспів

«Половинка»
(муз. М. Ашмякова, сл. Т. Майданюк (Копиця))

Там, де пахнуть квіти, де не плачуть діти,
Там, де ясне сонце, небо голубе.
Ходить половинка, справжня половинка,
Половинка, що шукає в світі лиш тебе (2 р.)

Приспів: За горами, за лісами,
За далекими морями,
Половинка, що шукає (2 р.)
В світі лиш тебе.

Будуть на дорозі і вітри, і грози,
Та в глибокий відчай, ти не упадай.
Світу посміхнися, сили наберися,
І уперто половинку ти свою шукай.

Приспів.

Якось на світанку, сонячного ранку,
Спалахне в веселці небо голубе.
Знайдеш половинку, справжню половинку,
Половинку, що шукала в світі лиш тебе.

Приспів / (2 р.) / Програш

Приспів: Не за морем, не в чужині,
В дорогій тобі країні,
Половинка, що шукала (2 р.)
В світі лиш тебе.

«Ювілейна»

(муз. Є.Коваленка, сл. Т.Майданюк (Копиця))

Нам дарують квіти, лагідні слова,
Звідусіль привіти пошта принесла,
Тут веселка грає, тут дитячий сміх,
Спогади приємні об'єднали всіх.

Приспів: А у нас ювілей, ми збираєм гостей,
Ми скликаєм гостей на яскраве свято.
А у нас ювілей, сотні добрих людей
Хочуть щастя в цей день побажати.

Друже, пам'ятаєш ті далекі дні,
Перші поцілунки, вогнища нічні,
Сльози розставання, зустрічі, листи, –
Найдорожче в світі є для мене ти.

Приспів

Хвиля в беріг б'ється, день за днем летить,
А над морем пісня радісна звучить,
Ці чудові миті, цей дитинства рай
Мчать в нове століття.
Музико, лунай!
Музико, лунай!

Приспів (4 р.)

*«Молода гвардіє» – ти одна на всі світи
(сл. і муз. О. Марцинківського)*

Є на світі Чорне море, що насправді голубе,
А над морем ясні зорі, що чекають вже тебе.
Є на світі Україна, що майбутнє нам дала,
А у неї є перлина, повна сонця і тепла.

*Приспів: «Молода гвардіє», ти одна на всі світи,
«Молода гвардіє», будем разом я і ти.
«Молода гвардіє» – сонце, море і пісні,
«Молода гвардіє», будеш снитись ти мені.*

Кожен день тут справжнє свято –
сонце сяє в вишині,
Будем завжди пам'ятати
ці чудові літні дні.
Тут завжди журба далеко –
ми щасливі й молоді,
І, неначе ті лелеки, ми вертаємось сюди.

Приспів.

*Моя «Молода гвардія»
(сл. і муз. Й. Чуприка)*

Ми з тобою рано-вранці
літо кличемо до танцю.
Восени, зимою, навесні,
Цілий рік щасливі дні.
Чемпіони спорту і танцполу,
Тут сузір'я друзів всіх довкола.
Швидше руки до гори!
Разом з нами повтори!

Приспів: Ти моя, «Гвардія Молода», моя «Гвардія».
Назавжди, ти моя, «Молода моя Гвардія»,
Ти моя...

Йоу, діджей, вмикай гучніше,
Розгойдаємо ми з вами тишу.
Разом ми на хвилі одній,
Летимо в країну мрій.
Молода гвардія України –
Сильна, стильна, ти, моя єдина.
Швидше руки догори,
Разом з нами повтори!

Приспів

Співай, «Молода моя Гвардія»!
Сяй, «Молода моя Гвардія»!
Лети, «Молода моя Гвардія»!
І теплом зігрій цілий світ!
Давай, «Молода моя Гвардія»!
Співай, «Молода моя Гвардія»!
Живи, «Молода моя Гвардія»!
Ти відкриваєш дітям дивосвіт

Приспів

«Ми відпочиваємо!»
(сл. і муз. Й.Чуприка.)

Приспів: О-о-о-оо о-о Молода!
О-о-о-оо о-о Гвардія!
О-о-о-оо о-о Молода!
О-о-о-оо о-о Гвардія!

Привіт, пострибаємо?
Класно ми відпочиваємо.
На Чорному, на морі
Відриваємось в мажорі.
Привіт! Посміхайся!
Позитивом заряджайся.
Нехай планета знає –
Кращих, аніж ми, – немає!

Приспів (2 р.)

Ми відпочиваємо,
З друзями гуляємо,
Співаємо, танцюємо,
Ма-ма-ма-малюємо.
Ми відпочиваємо,
З друзями гуляємо,
Танцюємо, літаємо,
Весело співаємо.

Приспів (2 р)

«Веселкова»
(сл. В.Гутник, муз. О.Жилінський)

Про калину пісня лине, до неба злітає.
Гей, родина, Україна, веселкою грає.
Синє небо обіймає, золоті роздоли.
Нас чекає, зустрічає веселкова доля.

Приспів: Хай у кожному серці,
Наче сонячна мрія,
Заспіває веселка

На добро і надію.

Понад цвітом-дивоцвітом
веселка іскриться,
Будем дбати, шанувати прадавні криниці,
Ярославові поради, Кобзареве слово,
Честь козацької громади, солов'їну мову.

Приспів

*«Веселковими стежинами»
(сл. Н.Мовчан, муз. М.Свидюк)*

Чуєш, кличуть у даль, у блакить
Ті стежинки у снах світанкових,
Чуєш, пісня на росах бринить,
Прокидається край барвінковий.

*Приспів: Жовті, рожеві, блакитні, бузкові,
Кличуть і манять стежки веселкові.
З мріями, з співами, з світом казковим
Ми помандруємо (3 р.) разом з тобою.*

Усміхається сонях малий,
Підморгнуло промінчиком сонце.
День незвіданий, світлий, новий
Заглядає до тебе в віконце.

Приспів

В небо линуть, веселку плетуть
Стежечки, що іскряться росою,
У далеку, незвідану путь
Кличуть в казку тебе за собою.

Приспів

«Руки догори!»
(сл. і муз. Н.Мієдінова)

Ми сьогодні збираємо разом
Безліч друзів у радісний час.
І безмежне море фантазій
Оживає у кожного з нас.
Милий друже, всміхнись,
Навкруги озирнись.
І до казки скоріш доторкнись.

Приспів: Раз, два, три – руки догори,
В чарівнім полоні – плескайте в долоні.
Раз, два, три – руки догори,
В чарівнім полоні – плескайте в долоні

Є країни маленькі й великі –
Їх на карті всі можна знайти!
Від Малайзії до Коста-Рики
Всім на світі відомі шляхи.
Але є серед них
Край Фантазій рясних –
Для великих людей і малих!

«Настрій в стилі «опа – опа»
(сл. і муз. Н. Мієдінова)

Права рука розгойдує хмаринки,
Ліва рука торкається травинки.
Ти посміхнись, скажи усім: «Привіт!»
Чуєш, тебе вітає цілий світ!

Приспів: З нами разом – опа-опа
два топ-топа, два хлоп-хлопа
Опа-опа, настроій як?
Настроій наш – ось так!

Права рука. Ліва рука.

І всі разом:
Права нога, як гойдалка гойдає,
Ліва нога у класики стрибає.
Ти посміхнись, скажи усім: «Привіт!»
Чуєш, тебе вітає цілий світ!

Приспів

Права рука. Ліва рука
Права нога. Ліва нога
І всі разом:
Праве плече казки шепоче вуху,
Ліве плече його не хоче слухати.
Ти посміхнись, скажи усім: Привіт!
Чуєш, тебе вітає цілий світ!

Приспів

Права рука. Ліва рука
Права нога. Ліва нога
Праве плече,
Ліве плече
І всі разом:

Приспів

*«Тьотя Поля»
(сл. і муз. Н. Мієдінова)*

На городі в денну спеку час перепочити.
Посідали під вербою та й заграли діти.
Жартували, веселились і біди не знали.
Все, що бачили навколо, ось так показали:

*Приспів: Дін-дон – в двері,
В наші двері дін-дон.
Кактус, чайник,
Кактус, чайник, патефон*

Тьотя Поля несе в полі два відра.
Ось така в нас розвесела гра.

У колисці на соломі
Спить мала Мирося,
Щоб її не турбувати
Не співаємо зовсім.

Приспів

Біля річки дід Онисько
Черв'яків збирає,
Щоб почув він нашу пісню
Голосно співаєм.

Приспів

Відпочинку час спливає,
Підемо робити,
Ще раз пісню заспіваєм
Але швидко, діти.

Приспів

«Подорож»
(сл. і муз. Н. Мієдінова)

На дорогу скочила білочка прудкенька,
Ми нахилим голови до землі низенько (2 р.).
Пролітає в небі пташечка біленька,
Станемо, послухаєм пісеньку маленьку (2 р.).
Протікає річенька під ногами бистра.
Назбираєм під водою перли на намисто (2 р.).
Якщо нас спіймає нічка випадково,
Будемо триматись один за другого (2 р.)

«Вітерець»
(сл. і муз. Н. Мієдінова)

Хто відчув тут вітерець – руки догори.
Він веселий пустунець, що не говори.
Праворуч, ліворуч грайливо летить,
Чудовий цей танець спробуй повтори.

Приспів: Він вгорі, на землі,
Знов вгорі летить кружляє,
А тепер на землі
він лежить, відпочиває.
Знов подув вітерець і піднявся вище неба,
А з небес прилетів
на долоньку він до тебе.

Хто впіймає вітерець – руки догори.
Буде справжній молодець, що не говори.
Праворуч, ліворуч грайливо летить,
Чудовий цей танець спробуй повтори.

Приспів

Десять, дев'ять, вісім, сім, шість,
п'ять, чотири, три, два, один...
Він вгорі, на землі,
Знов вгорі, на землі.
Він вгорі, на землі,
Знов вгорі летить-кружляє,
А тепер на землі він лежить, відпочиває.
Знов подув вітерець і піднявся вище неба,
А з небес прилетів на долоньку він до тебе.

**Контактні дані Державного підприємства
«Український дитячий центр «Молода гвардія»**

Адреса:

65069, м. Одеса, Миколаївська дорога, 172

факс: (048) 755-92-60

E-mail: molgvard@ukr.net

Черговий адміністратор:

тел.: (048) 755-92-61

Науково-методичний відділ: (048) 756-50-55

E-mail: metodviddil@ukr.net

Директор школи: (048) 755-43-03

Табір «Зоряний»: (048) 755-92-84

Табір «Сонячний»: (048) 755-92-63

Табір «Прибережний»: (048) 755-43-03

Список використаних джерел

1. Гв'ардія, гвардія (від італ. *guardia*) [електронний ресурс] // <https://uk.wikipedia.org/wiki/%D0%93%D0%B2%D0%B0%D1%80%D0%B4%D1%96%D1%8F>
2. Державне підприємство «Український дитячий центр «Молода гвардія»: офіційний сайт [електронний ресурс] // <http://www.moloda-gvardiya.com.ua/>
3. Джус О. Із перших уст: роздуми студентів Педагогічного інституту про літню виробничу педагогічну практику 2014 року / О.Джус // Університет: Часопис Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника. – Івано-Франківськ, 2014. – № 61. – С. 17.
4. Джус О. Літня виробнича педагогічна практика як важлива складова професійної підготовки студентської молоді / О.Джус // Університет: Часопис Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника. – Івано-Франківськ, 2015. – № 69. – С. 4-5.
5. Джус О.В. Робочий зошит. Літня виробнича педагогічна практика в дитячих закладах оздоровлення та відпочинку / О.В.Джус. – Івано-Франківськ: НАІР, 2014. – 128 с.
6. Джус О.В. Літня виробнича педагогічна практика в дитячих закладах оздоровлення та відпочинку: робочий зошит. Вид. 2-е, доповнене і перероблене / О.В.Джус. – Івано-Франківськ: НАІР, 2015. – 132 с.
7. Джус О.В. Літня виробнича педагогічна практика в дитячих закладах оздоровлення та відпочинку: робочий зошит. Вид. 3-є, доповнене і перероблене / О.В.Джус. – Івано-Франківськ: НАІР, 2016. – 144 с.

8. Джус О.В. Науково-практичний семінар «Професійна підготовка студентської молоді в ДП УДЦ»Молода гвардія» під час літньої виробничої педагогічної практики» [електронний ресурс] / О.В.Джус // <http://www.pu.if.ua/uk/novyny/4578-naukovo-praktychnyi-seminar-profesiina-pidhotovka-studentskoi-molodi-v-dp-udts-moloda-hvardiia-pid-chas-litnoi-vyrobnychoi-pedahohichnoi-praktyku>

9. Джус О. «Правнуки Стефаника» в «Молодій гвардії» / О.Джус // Університет: Видання Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника. – Івано-Франківськ, 2013. – № 52. – С. 6.

10. Джус О.В. Правнуки Стефаника в «Молодій гвардії» і молодогвардійці у Прикарпатському університеті [електронний ресурс] / О.В.Джус // <http://www.pu.if.ua/en/novyny/849-pravnyku-stefanyka-v-molodii-hvardii-i-molodohvardiitsi-u-prykarpatskomu-universityteti>

11. Джус О.В. Співпраця Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника і ДП «Український дитячий центр «Молода гвардія» [електронний ресурс] / О.В. Джус // https://new.vk.com/wall-25758205_497

12. Джус О. Студенти Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника – випускники школи педагогів-організаторів 2013 року УДЦ «Молода гвардія» [електронний ресурс] / О.Джус // http://www.pu.if.ua/index.php?option=com_content&view=article&id=1981:-2013lr&catid=34:2010-04-22-13-43-51

13. Джус О.В. Студенти університету проходять літню виробничу педагогічну практику в УДЦ «Молода гвардія» [електронний ресурс] / О.Джус // <http://www.pu.if.ua/uk/novyny/5022-studenty-universitytetu-prokhodiat-litniu-vyrobnychu-pedahohichnu-praktyku-v-udts-moloda-hvardiia-i-doluchaiutsia-dotvorennia-novykh-zakladiv-ozdorovlennia-ta-vidpochynku-prykarpattia>

14. Джус О. Студенти університету проходять навчання в Українському дитячому центрі «Молода гвардія» [електронний ресурс] / О.Джус // <http://www.pu.if.ua/uk/novyny/3137-studenty-universytetu-prokhodiat-navchannia-u-shkoli-pedahoha-orhanizatora-v-ukrainskomu-dytiachomu-tsentri-moloda-hvardiia>

15. Джус О. УДЦ «Молода гвардія» / О.Джус // Університет: Часопис Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника. – Івано-Франківськ, 2015. – № 68. – С. 7-8.

16. Джус О. Участь викладачів Прикарпатського національного університету в III Міжнародній науково-практичній конференції «Актуальні проблеми рекреаційної психології та педагогіки дитинства» / О.Джус // Університет: Часопис Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника. – Івано-Франківськ, 2014. – № 61. – С. 18.

17. Закон України «Про вищу освіту» [електронний ресурс].- Режим доступу: <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/1556-18>

18. Закон України «Про оздоровлення та відпочинок дітей» від 4 вересня 2008 р. №375-VI [електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/375-17>

19. Закон України «Про освіту» // Відомості Верховної Ради УРСР. – 1991. – № 34.

20. Закон України «Про охорону дитинства» [електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2402-14>

21. Закон України «Про позашкільну освіту» [Редакція від 10.08.2012 р.].

22. Конвенція ООН про права дитини. – К., 1995.

23. Конституція України. – К., 1996 [електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80>

24. Концепція громадянського виховання особистості в умовах розвитку української державності // Шлях освіти. – 2000. – № 3. – С. 7-13.

25. Концепція національно-патріотичного виховання дітей та молоді // Управління освітою. – 2015. – № 3 (лют.). С. – 13-17.

26. Концепція позашкільної освіти та виховання // Інформаційний збірник Міністерства освіти України. – 1996. – № 7. – С. 22-32.

27. Матеріали засідання Координаційної ради Івано-Франківської обласної державної адміністрації з питань оздоровлення та відпочинку дітей від 28.04.2016 р.

28. Мельник І. Євген Стахів – «останній молодогвардієць» / І.Мельник [електронний ресурс] // <http://zbruc.eu/node/18375>

29. Молода гвардія [електронний ресурс] // [https://uk.wikipedia.org/wiki/ %D0%9C%D0%BE%D0%BB%D0%BE%D0%B4%D0%B0_%D0%B3%D0%B2%D0%B0%D1%80%D0%B4%D1%96%D1%8F](https://uk.wikipedia.org/wiki/%D0%9C%D0%BE%D0%BB%D0%BE%D0%B4%D0%B0_%D0%B3%D0%B2%D0%B0%D1%80%D0%B4%D1%96%D1%8F)

30. Наровлянський О. Організаційно-виховні засади діяльності Українського дитячого центру «Молода гвардія» (1923 – 1992 рр.): автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. пед. наук: спец. 13.00.01 «Загальна педагогіка та історія педагогіки» / О.Наровлянський. – Умань, 2014. – 24 с.

31. Національна стратегія розвитку освіти в Україні на період до 2021 року [електронний ресурс] // <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/344/2013>

32. Положення про охорону здоров'я та життя дітей, відпочиваючих в ДП УДЦ «Молода гвардія». – Одеса. – 2012. – 37 с.

33. Положення про позашкільний навчально-виховний заклад // Законодавство України про середню освіту. Бюлетень

законодавства і юридичної практики України. – 1999. – № 9. – С. 239-246.

34. Положення про проведення практики студентів вищих навчальних закладів України [електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/z0035-93>

35. Практичний інструментарій професійної діяльності педагогічних кадрів в освітньо-оздоровчих дитячих закладах: із досвіду роботи Українського дитячого центру «Молода гвардія»: Робочий блокнот слухача школи педагога-організатора / Г.А.Вольчева, Ю.В.Козак, Н.М. Бербер та ін.; за ред. Г.А.Вольчевої. – Одеса: ВМВ, 2015. – 204 с.

36. Практичний інструментарій професійної діяльності педагогічних кадрів у дитячих закладах оздоровлення та відпочинку (з досвіду роботи ДП «Український дитячий центр «Молода гвардія»): навчально-методичний посібник. Вид. 2-е, доповнене і перероблене / А.Г.Вольчева, О.О.Давидова, Н.В.Щубелка, О.В.Костюніна / упоряд. Г.А. Вольчева. – Одеса: ВМВ, 2016. – 200 с.

37. Програмно-проектний підхід до організації освітньо-оздоровчого процесу в УДЦ «Молода гвардія»: методичний посібник / Г.А.Вольчева, Ю.Ю.Філатова, Н.М.Бербер та ін.; за ред. Г.А.Вольчевої, Ю.Ю.Філатової. – Одеса: ВМВ, 2015. – 326 с.

38. Резолюція по отчету Одесского курортного управления, справка о положении строительства курорта «Лузановка» 1925-1927 гг. // Державний архів Одеської області, ф.Р-1234, оп.1, с.41, арк. 14.

39. Стахів Є. Останній молодогвардієць: атлас / Є.Стахів; [упоряд. кн. В.Абліцов; літ. редагування та коректура: В. та С.Абліцови, Т. Тарадай]. – Київ : Варта, 2004. – 493 с.

Зміст

Вступ	3
Літня виробнича педагогічна практика як важлива складова професійної підготовки майбутніх педагогів	5
Державне підприємство «Український дитячий центр «Молода гвардія»: витоки, становлення, розвиток	11
Особливості відбору студентів для проходження літньої виробничої педагогічної практики в ДП «Український дитячий центр «Молода гвардія» та специфіка роботи Школи педагога-організатора	19
Вектори співпраці ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника» з ДП «Український дитячий центр «Молода гвардія»	28
Додатки	39
<i>Додаток А.</i> «Молода гвардія» у фотографіях, спогадах, роздумах, рефлексіях молодогвардійців Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника	39
<i>Додаток Б.</i> Положення Школи педагога-організатора.....	64
<i>Додаток В.</i> Варіанти запитань для роздумів та творчих завдань у конкурсному відборі студентів для проходження літньої виробничої педагогічної практики в УДЦ «Молода гвардія»	68
<i>Додаток Д.</i> Взірець вітання з нагоди перемоги у конкурсній відборі для проходження літньої виробничої педагогічної практики в ДП УДЦ «Молода гвардія» 2014 року	75
<i>Додаток Е.</i> Нормативно-правове регулювання діяльності педагога-організатора ДП УДЦ «Молода гвардія».....	76
<i>Додаток Е 1.</i> Основні положення посадової інструкції педагога-організатора табору	76
<i>Додаток Е 2.</i> Правова, майнова та дисциплінарна відповідальність педагога-організатора	79

<i>Додаток Е 3. Основні положення ДП УДЦ «Молода гвардія» з охорони життя і здоров'я дітей</i>	<i>82</i>
<i>Додаток Е 4. Пам'ятка педагогу-організатору щодо збереження життя і здоров'я дітей</i>	<i>92</i>
<i>Додаток Е 5. Інструкція з охорони праці для педагогів-організаторів</i>	<i>95</i>
<i>Додаток Е 6. Інструкція щодо дій педагогічних працівників при самовільному залишенні (втечі) дитини-рекреанта території ДП УДЦ «Молода гвардія»</i>	<i>99</i>
<i>Додаток Е 7. Інструкція з надання першої медичної допомоги при нещасних випадках</i>	<i>101</i>
<i>Додаток Ж. Пісні та музичні ігри ДП «Український дитячий центр «Молода гвардія»</i>	<i>118</i>
<i>Контактні дані Державного підприємства «Український дитячий центр «Молода гвардія».....</i>	<i>131</i>
<i>Список використаних джерел</i>	<i>132</i>

Навчально-методичний посібник

ДЖУС Оксана Володимирівна

**ОСОБЛИВОСТІ ПІДГОТОВКИ СТУДЕНТІВ
ДО ПРОХОДЖЕННЯ ЛІТНЬОЇ ВИРОБНИЧОЇ
ПЕДАГОГІЧНОЇ ПРАКТИКИ В ДП «УКРАЇНСЬКИЙ
ДИТЯЧИЙ ЦЕНТР «МОЛОДА ГВАРДІЯ»**

Комп'ютерний набір *О. Джус*
Комп'ютерна верстка *Р. Федорин*

При оформленні обкладинки використано фотографію з приватного архіву Нагорняка М.М. часу проходження ним літньої виробничої педагогічної практики в «Молодій гвардії» та фотографії таборів Українського дитячого центру

ISBN 978-966-2716-77-1

Підписано до друку 27.07.2016
Формат 60x84 /₁₆. Папір офсетний.
Друк цифровий.
Гарнітура TimesNewRoman.
Умовн. друк. арк. 8,14
Наклад 300 прим.

**ВИДАВНИЦТВО
“НАІР”**

Івано-Франківськ, вул. Височана, 18,
тел. (034) 250–57–82, (050) 433–67–93
emailfedorynrr@rambler.ru

Свідоцтво про внесення суб'єкта видавничої справи до державного реєстру видавців, виробників і розповсюджувачів видавничої продукції №4191 від 12.11.2015 р.

